

Taustoitusta sirkusaiheista kaavaopasta varten

CASE: Chinese Pole

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Visamäki, Muotoilun koulutusohjelma

Kevät 2017

Suvi-Tuulia Lepola

Vaatetusmuotoilija
Visamäen kampus

Tekijä	Suvi-Tuulia Lepola	Vuosi 2017
Työn nimi	Taustoitusta sirkusaiheista kaavaopasta varten, CASE: Chinese Pole	
Työn ohjaajat	Leena Koivunen, Pirjo Seddiki	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tavoitteena on hankkia tietoa nuorisosirkusten puvustuksellisista tarpeista siten, että saatua tietoa voidaan myöhemmin hyödyntää sirkusaiheisen kaavaopaskirjan tekemisessä. Kaavaoppaan toteuttamiseksi pitää selvittää keskivertonuorisosirkuksen harjoituttamat lajit, harrastajien ikä- ja sukupuolijakauma sekä esitysten määrä ja kokoluokka.

Tietoa etsittiin nuorisosirkusten ja nuorisosirkusliiton internetsivuilta sekä haastatteluiden kautta, sillä kirjoitettua tietoa sirkuksen puvustamisesta ei ole. Havainnointi oli yksi tärkeä tiedonhankinnan keino. Tekijän oman työkokemuksen yhdistäminen aiheeseen muodostui tärkeäksi osaksi tiedonhankintaa. Opaskirjaa varten tutkittiin myös vaatetusalan opaskirjallisuutta.

Opinnäytetyössä aloitetaan lähtökohdista, joista siirrytään haastatteluiden ja havainnoinnin kautta oppaan taustoitukseen. Viimeisenä opinnäytetyössä esiintyy case, jossa tekijä tuotekehitti sirkuksen lajiin Chinese Poleen housut sekä yläosan bodyn. Case liittyy oppaaseen kiinteästi, sillä se on yksi opaskirjaan valikoiduista lajeista toimien tässä opinnäytetyössä esimerkin omaisesti.

Työn lopputuloksena syntyi kartoitus tulevaa opaskirjaa varten sekä kaavat Chinese Pole- lajin harrastajalle, tytölle että pojalle.

Avainsanat Nuorisosirkus, kaavaopas, Chinese Pole

Sivut 49 sivua, joista liitteitä 6 sivua

Clothes design
Visamäki's campus

Author	Suvi-Tuulia Lepola	Year 2017
Subject	Research for pattern book for youth circuses, CASE: Chinese Pole	
Supervisors	Leena Koivunen, Pirjo Seddiki	

ABSTRACT

The goal of the thesis was to collect information for a pattern guidebook for youth circuses. For the proper pattern book, it was needed to find out what are the average circus acts that can be trained in circuses, devotees' age and gender distribution as well as how many times a year performances take place and what is the volume of them.

Information was mainly collected by interviewing and from websites, because there are no written knowledge about how to dress circus artists. The author's previous knowledge about a youth circus and observation was also in a big role in getting information for the thesis. For the pattern book, the author also studied other clothing industry literature.

The thesis begins with the basis and proceeds to interviews and observations. In addition, the thesis contains the case Chinese Pole in which the author developed pants and a bodysuit to the circus act. The case connects to the thesis closely because it works as an example of patterns that will be included in the upcoming pattern book.

The result of the thesis was the background survey for the pattern book and actual patterns for the Chinese Pole act for both a girl and a boy.

Keywords youth circus, pattern book, Chinese Pole

Pages 49 pages including appendices 6 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Kysymykset ja aiheen rajaus	2
1.2	Työn lähtökohdat	2
1.3	Viitekehys.....	3
1.4	Käsitteet	4
2	TIEDONHANKINTA.....	6
2.1	Haastattelut	6
2.1.1	Lapin läänintaiteilija Mette Ylikorva	6
2.1.2	Sorin Sirkus ry:n pukusuunnittelija Kitte Klemetilä	7
2.1.3	Hakasirkus, Mirja Tuomi	10
2.1.4	Kuopion sirkus, Emilia Tengvall-Matero	11
2.2	Havainnointi	12
3	OPASKIRJA NUORISOSIRKUKSILLE	13
3.1	Nuorisosirkukset	13
3.2	Nuorisosirkusten puvustamisessa tarvittavat taidot	13
3.3	Kaavaopas nuorisosirkuksille	14
3.4	Oppaan sisältö.....	15
3.4.1	Vartalotyyppien erot	16
3.5	Malliauukeama.....	17
4	CASE: CHINESE POLE	22
4.1	Oma muotoiluprojekti.....	22
4.2	Haastattelu Sohvi Silius	25
4.3	Suunnittelu ja kaavoitus.....	28
4.4	Lopputulos	31
5	TULOKSET	35
6	POHDINTA.....	35
	LÄHTEET	37
	KUVALÄHTEET	38

Liitteet

Liite 1 ja 2	Kaavat Chinese Pole -tytöille
Liite 3 ja 4	Kaavat Chinese Pole -poijille
Liite 5	Haastattelukysymykset Hakasirkus ja Kuopion Sirkus
Liite 6	Haastattelukysymykset Kitte Klemetilä

1 JOHDANTO

Lähtökohtana opinnäytetyön aiheelle on oma innostukseni sirkusta kohtaan, mutta toisaalta myös nuorisosirkuksen taholta herännyt kiinnostus toteuttaa puvustusta käsittelevä opas, jossa vielä harvinaista sirkuspuvustusta tehtäisiin näkyväksi. Työharjoitteluiden ja työsuhteiden kautta olen päässyt tekemisiin nuorisosirkuksen puvustamisen kanssa toimiessaan puvustusassistenttina useissa eri esityksissä. Kipinä sirkukseen heräsi jo aiempien opintojen parissa ja on jatkunut tähän päivään saakka. Omassa kolmannen vuosikurssin mallistoprojektissa oli sirkuspainotus, jossa kaavoitin ja valmistin kolme asua sirkuksen lajeihin: vanne, ilmarengas ja nuora. Tässä opinnäytetyössä sovellan aiemmin kerryttämänsä osaamista sirkuksen kentältä kartoittaessani nuorisosirkusten tarpeita sekä opinnäytetyöhän sisältyvässä casessa.

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia nuorisosirkusten puvustuksellisia tarpeita ja kerätä aineistoa tulevaisuuden opaskirjaa ajatellen. Opinnäytteen tarkoituksena on löytää ja kartoittaa ne sirkuksen lajit, joissa nuorisosirkukset kokevat tarvetta avulle. Miten puvustus toteutetaan tällä hetkellä ja miten sitä haluttaisiin kehittää? Lajien lisäksi selvitetään nuorisosirkusten ikä- ja sukupuolijakaumaa sekä kuinka paljon sirkuksen harrastajat pääsevät esiintymään ja miten laajasti. Selvitys sivuaa myös käytettävissä olevaa budjettia. Oppaasta on tulevaisuudessa hyötyä nuorisosirkuksille ja lajeja harrastavien lasten vanhemmille sekä mahdollisesti laajemmalle yleisölle kaavojen sekä selkeiden ohjeiden avulla.

Opinnäytetyöhön kuuluu myös case: tolppa-asu, joka toimii esimerkkinä kaavoista, jotka tulevat oppaaseen. Tolppa-asu on olemassa samalla mallilla tytöille sekä pojille. Tolppaa varten tuotekehitin housuja omassa muotoiluprojektissa, jossa hain ratkaisuja housujen kestävyuden maksimoimiseen. Kaavoitus ja kuosittelu suoritettiin osin Grafis –ohjelmalla sekä käsin. Digitointi tehtiin käyttäen Lectran Modaris –kaavaohjelmaa. Kaavojen lisäksi tytön asu toteutettiin valmiiksi asuksi, jota testattiin käytännössä. Pojan asusta opinnäytetyöhön sisältyy vain asun kaavoitus, ei prototyypin valmistusta eikä valmista tuotetta.

Opinnäytteeseen ei kuulu valmista opasta, eikä rahoituksen selvittämistä, vaan kartoitus ja taustoitus mitä tarvitaan hyvään nuorisosirkuksia palvelemaan oppaaseen. Casen osalta työhön ei kuulu työohjeiden tai poikkileikkauskuvien laatiminen. Tasokuvat piirsin käyttäen Adobe Illustrator-ohjelmaa.

1.1 Kysymykset ja aiheen rajaus

Opinnäytetyön pääkysymys on:

Millaista tietoa tarvitaan nuorisosirkuksen kaavaopasta varten?

Lisäksi mietitään

Millainen on hyvä ja selkeä opas?

Kenelle opas on suunnattu ja kuka siitä hyötyy?

Tarkoitukseni on tutkia haastattelujen muodossa, millaisia tarpeita nuorisosirkuksilla on puvustuksen suhteen. Soveltaen myös omia kokemuksia sirkuksen puvustamisesta. Miten puvustaminen toteutetaan nyt ja miten sitä haluttaisiin tulevaisuudessa kehittää?

1.2 Työn lähtökohdat

Työn tavoitteena on saada tietoa nuorisosirkusten puvustamiseen liittyvistä haasteista ja käyttää saatua tietoa hyväksi oppaassa, jotta siitä tulisi myöhemmin mahdollisimman hyvin sirkuksia palveleva kokonaisuus. Tarkoitukseni on myöhemmin tuottaa fyysinen tee se itse-tyylinen ohje- ja kaavakirja nuorisosirkusten käyttöön. Oppaasta löytyisivät kaavat valikoituihin sirkuksen lajeihin, materiaalitietoa sekä muuta olennaista pukujen ja niiden valmistuksen kannalta.

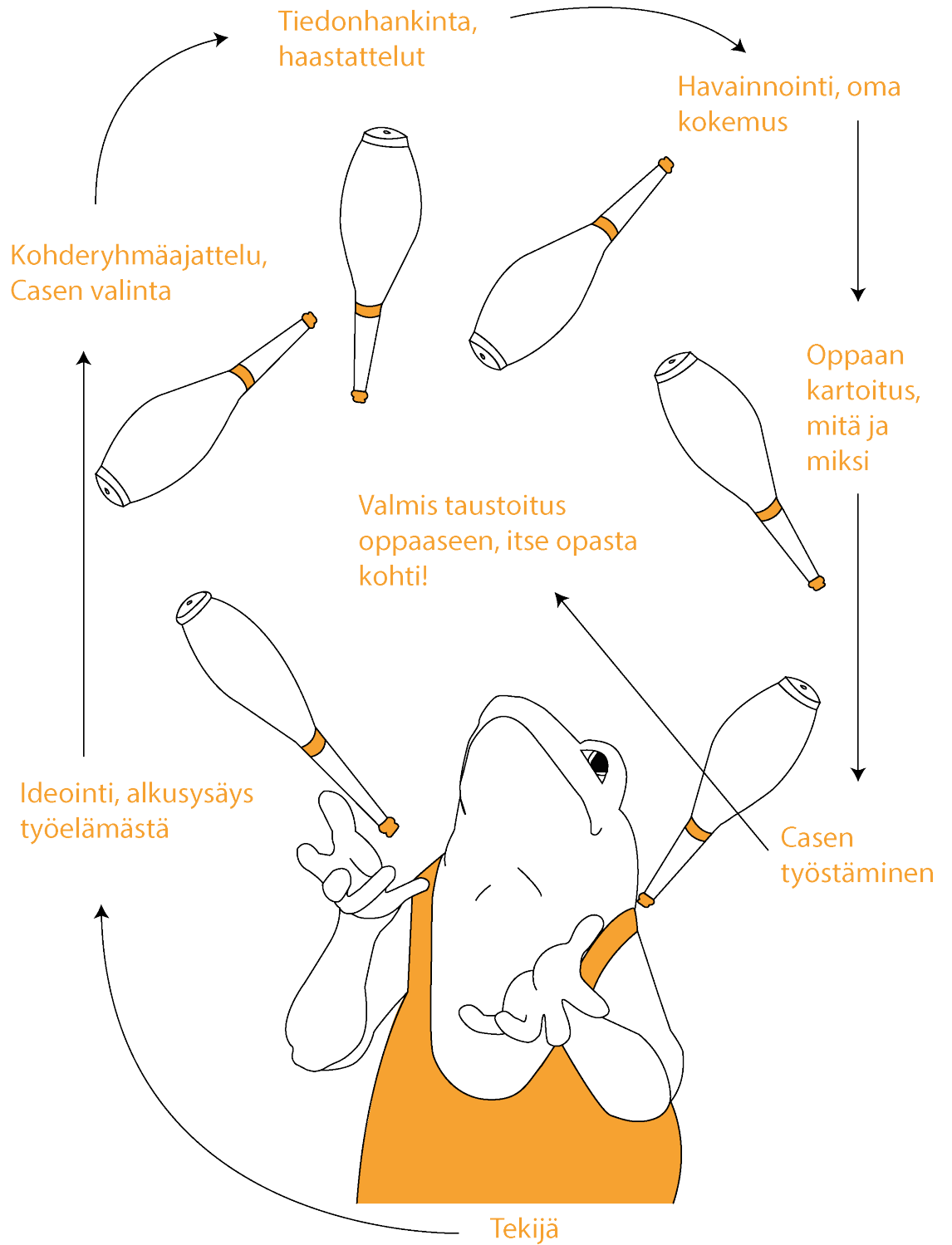
Harjoittelujaksot sekä työelämätausta pohjaavat pitkälti sirkuksen maailmaan, sillä puvustusassistenttina vietetyt vuodet Sorin Sirkuksella saivat innon sirkusta kohtaan syttymään. Sirkuspuvustamisen haastavuus, urheilun toiminnallisuuden sekä visuaalisuuden yhdistäminen on mielenkiintoinen haaste, johon jää sen vaativuuden vuoksi koukkuun aivan erityisellä tavalla. Loputon halu etsiä ratkaisuja ongelmakohtiin, lajien ymmärryksen kasvaminen sekä itse esitysten näkeminen ja tunnelman aistiminen kasvatavat halua päästä syvemmälle sirkuksen maailmaan.

Työelämässä huomasin, miten paljon itseopiskelua sirkus vaatii, sillä kirjoitettua tietoa sirkuspuvustamisesta ei ole. Tästä syystä heräsi kiinnostus lähteä selvittämään mahdollisuuksia kaavaoppaan tuottamiseen. Halu jakaa tekijän omia kokemuksia ja oppeja eteenpäin muille, jotka painivat samankaltaisten asioiden ja ongelmakohtien parissa sekä myös oppia itse lisää nuorisosirkusten sekä sirkuslajien vaatetuksellisista tarpeista.

Opiskeluaikana olen suunnitellut ja valmistanut kolmannella vuosikurssilla oman malliston sirkusartisteille. Neljäntenä vuosikurssina toteutin omassa muotoiluprojektissa tolppaa harrastavalle Sohvi Siliukselle tolppa-asun, joka esiintyy tässä opinnäytetyössä casena. Pääosassa omassa muotoiluprojektissa olivat tolpassa käytettävät housut ja niiden tuotekehittäminen entistäkin toimivammiksi treni- ja esiintymishousuiksi. Opinnäytteen

puitteissa vein tolppahousuajattelua vieläkin pidemmälle: loin yhtenäisen asun johon housujen lisäksi kuuluu myös yläosa.

1.3 Viitekehys

Kuva 1. Viitekehys

1.4 Käsitteet

Nuorisosirkus	Harrastajasirkus, jossa oppilaat ovat noin 3 – 25 vuotiaita. Monista nuorisosirkuksista löytyy myös aikuisryhmiä.
Kiinalainen tolppa	(<i>Chinese pole</i>) Tolppa on sirkuksen laji, jossa välineenä toimii metallisesta putkesta valmistettu nahkeapintainen putki.
Suomen Nuorisosirkusliitto	Suomessa toimiva valtakunnallinen järjestö, edistää nuorisosirkusten asiaa Suomessa ja maailmalla.
Contorsionisti	Akrobaatti, joka on erityisen notkea.
Vanne	Sirkuksen laji, jossa harrastajan välineenä on yksi tai useampi hulavanne.
Ilmarengas	(<i>Rengastrapetsi</i>) Yksi ilma-akrobatian lajeista, jossa harrastaja tekee temppuja renkaanmuotoisella trapetsilla.
Trapetsi	Ilma-akrobatian väline, tanko, joka roikkuu kahden köyden varassa.
Vertikaalikangas	Ilma-akrobatian laji, jossa temppuja tehdään katosta lattiaan roikkuvilla kankailla.
Käsilläseisonta	Sirkuksen laji, jossa harrastaja tekee temppuja käsillä seisoen
Yksipyöräinen	Yksi sirkuksen tasapainoilulajeista. Harrastaja suorittaa temppuja ajaen ja käsitellen yksipyöräistä pyörää. Pyörän korkeus vaihtelee.
Tiukka nuora	Sirkuksen laji, jossa harrastaja tekee temppuja pingotetulla vaijerilla, nuoraviuhka kädessään.
Nuoraviuhka	Nuoraharrastajan tasapainoilua helpottava apuväline.
Kreppitossut	Kumipohjaiset tossut, joita käytetään esimerkiksi ihmispyramideja tehdessä.

Ihmispyramidit	Ryhmäakrobatiaa, jossa akrobaatit tekevät erilaisia muodostelmia kannatellen toisiaan ja kii- veten toistensa päälle.
Ilmabootsit	Ilma-akrobatiassa käytettävät nahkaiset sääry- sytimet, jotka suojaavat säärtä paineelta ja hier- tyimiltä sekä antavat hyvän pidon ilma-akroba- tia välineessä.
Antipodisti	<i>(Jalkajonglööri)</i> henkilö, joka on erikoistunut jaloilla tapahtuvaan esineiden heittämiseen ja pyörittämiseen, jongleeraamiseen.
Antipodistin lätyt	Antipodistin käyttämät jongleeraus välineet. Valmistetaan kankaasta, voivat olla pyöreät tai neliskanttiset, koko vaihtelee.
Akrobatia	Tarkoittaa sirkusvoimistelua sen erimuodoissa, kuten ilma-akrobatia, pariakrobatia.
Pariakrobatia	Pareittain suoritettavaa sirkusvoimistelua.
Mahakieppi	Trapetsilla suoritettava temppu, jossa akrobaatti on ensin mahallaan tangolla, jonka jälkeen pyörii sen ympäri kerässä.

2 TIEDONHANKINTA

Opinnäytetyössä hyödynnetään pääasiassa haastatteluja ja kirjoittajan oman työkokemuksen kautta havainnoitua tietoa sekä opintoihin kuuluneen muotoiluprojektin käytännön prosessia monipuolisen tutkimustuloksen aikaansaamiseksi. Kirjoitettua materiaalia suoraan sirkuksen puvustamiseen tai kaavoitukseen liittyen ei löytynyt, mutta oppaan suunnittelun lähtökohtiin tukea haettiin tutkimalla Joka tyyppin kaavakirjaa (Saramäki, Palmu, Piippo 2006) sekä Joka tyyppin kaavakirjaa II (Saramäki ym. 2010).

2.1 Haastattelut

Lähetin haastattelukysymykset neljälle eri nuorisosirkuksen edustajalle, sekä yhdelle läänintaiteilijalle, jolla tiesin olevan sirkustaustaa.

Haastattelin Sorin Sirkuksen pukusuunnittelijaa Kitte Klemetilää, Lapin läänintaiteilijaa Mette Ylikorvaa, Hakasirkuksen Mirja Tuomea sekä Kuopion sirkuksen Emilia Tengvall-Materoa.

Kaikilla kolmella on erilainen lähestyminen pukuihin, toisella on ammatillista taustaa, muutamalla ei vaatealan koulusta vaan tekemisen kautta itseopittua taitoa. Lähetin haastattelukysymykset (Liite 5) sähköpostitse Hakasirkuksen yhteyshenkilölle Mirja Tuomelle sekä Kuopion Sirkuksen Emilia Tengvall-Materolle. Kitte Klemetilän näin kasvokkain, ja Mette Ylikorvan kanssa haastattelu suoritettiin puhelimitse.

2.1.1 Lapin läänintaiteilija Mette Ylikorva

Mette Ylikorva on toiminut Sorin Sirkuksella puvustajana suorittaessaan opintojaan Turun Taideakatemiassa sirkuslinjalla. Kitte Klemetilä oli toinen Mette Ylikorvan mukaansa saamista harjoittelijoista, ja näin Kiten ura Sorin Sirkuksen palveluksessa alkoi. Nykyisessä työssään Lapin läänintaiteilijana hän pyrkii edistämään lasten- ja nuorten kulttuurissa sirkuksen osaluetta, kuten vauvasirkusta.

Hän kokee visuaalisuuden tärkeäksi osaksi lasten taidekasvatusta ja oman ilmaisun kasvua. Mette Ylikorvalla oli omaa harrastuneisuutta puvustamisen taustalla ja jonkin verran vaatealan opintoja, jotka jäivät kuitenkin kesken. Ylikorvan mielestä sirkuksissa puvustamiselle olisi tarvetta, sillä usein esitykset ovat kovin jumppakeskeisiä, eivätkä lisää lasten kykyä ymmärtää esityksiä kokonaisvaltaisina visuaalisina kokemuksina. Taidekasvatuksen olisi hyvä mennä tekniikan hiomisen rinnalla käsikädessä. Tyhjästä on osattava luoda uutta ja esimerkiksi pienten budjettien esityksissä uutta ja upeaa on pystyttävä luomaan vaikka vanhoista verhoista.

Ylikorva mainitsee haastavaksi osa-alueeksi miinusväljyyssvarojen käyttämisen. Yhteistyö alan koulun kanssa ja miinusväljyyksien käyttäminen ihonmyötäisissä asuissa tuotti haastetta sekä opiskelijoille, että harrastajille itselleen temppeja tehdessä. Haastavuus tulee mukaan kuvioihin, kun

sirkuksesta tietämätön henkilö astuu puvustuksen maailmaan. Sirkuksen lajit pitävät sisällään niin paljon vaatimuksia sekä kaavoituksen että materiaalituntemuksen suhteen.

Monien vaatteiden olisi syytä myös isoissa joukkokohtauksissa mahtua monen kokoisille lapsille ja nuorille käyttäen esimerkiksi sellaisia mitoituksia, jotka mahdollistavat vaateen monikäyttöisyyden. Tämä on hyvä asia silloin kun vaatettavia ryhmiä on paljon ja samaa kohtausta esittävät eri lapset eri päivinä. Ylikorva muistuttaa myös, ettei sirkusharrastajan kroppa kehity urheilijan kropaksi, elleivät harjoitusmäärät ole viikkotasolla suuret. Tämä mahdollistaa siis nuoremmilla lapsilla saman asun mahtumisen monen eri ikäiselle. Materiaalivalinnat kulkevat lajikohtaisesti, Ylikorva sanookin, että vaikka sirkuksessa on monella tapaa samaa kuin rytmisessä- ja telinevoimistelussa, puuttuu edellä mainituista lajeista hankaus mahdollisen välineen kanssa sekä kontakti toisen harrastajan kanssa temppejuja tehtäessä. Nämä seikat tuottavat usein haastetta asun mallin ja materiaalien valinnassa.

2.1.2 Sorin Sirkus ry:n pukusuunnittelija Kitte Klemetilä

Kitte Klemetilä toimii pukusuunnittelijana Sorin Sirkus ry:llä, Tampereella. Sorin Sirkuksella toimii taiteen perusopetusta antava sirkuskoulu (Sorin Sirkus 2017).

Sorin Sirkus aloitti toimintansa 1985 Tampereen kaupungin Nuorisotoimen alaisena kerhona. Oppilaita on tällä hetkellä 380. Päätoimisia opettajia on kuusi ja lisäksi viikoittaisia tuntiopettajia 12. (Sorin Sirkus 2017.) Tämän lisäksi henkilökuntaan kuuluu suuri joukko muita sirkuksen toiminnasta vastaavia henkilöitä kuten apulaisrehtori, tuottaja, taluspäällikkö jne.

Sorin Sirkus tarjoaa myös aikuissirkusta. Lajeja Sorilla voi harjoittaa monia erilaisia, esimerkiksi akrobatiaa eri muodoissa, tasapainolajeja, ilmaisutaitoa, taikuutta sekä jongleerauksen eri muotoja.

Sorin Sirkus on tunnettu tasokkaasta ja omaleimaisesta esitystoiminnastaan. Vuoden huipentava Joulushow kerää vuosittain jopa 10 000 katsojaa ja saa kiittävää palautetta niin yleisöiltä kuin medialtakin. Sorilaisia on nähty esiintymässä myös erilaisissa tilaisuuksissa aina jääkiekon MM-kisojen avajaisista Tampere-talon Uuden vuoden juhlagalaan vuonna 2015. (Sorin Sirkus 2017.)

Joulushowssa esiintyy Esiintyvät-ryhmään nousseet nuoret, joita ryhmässä on vuodesta riippuen eri määrä. Vuonna 2016 ryhmässä oli mukana 22 nuorta harrastajaa. Joulushown ohjaa vuosittain Sorin Sirkuksen tirehtööri Taina Kopra apunaan ohjaajan assistentti. Lajeja Joulushowssa nähdään

laaja otanta. Tarinan kerronnan kannalta valitaan sopivat lajit ja niiden edustajat eri kohtauksiin. Jokainen esiintyvän ryhmän edustaja pääsee joulushowssa tekemään paljon ja osa pääsee näyttämään taitonsa myös omassa päälajissaan, jota he harjoittelevat suurimman osan vapaa-ajastaan. Joulushowssa on mukana laaja työryhmä, jossa kukin vastaa omasta osa-alueestaan. Sirkustekniset henkilöt, valosuunnittelija, lavastuksen ja tarpeiston ammattilaiset, maskeeraajat sekä kampaajat huolehtivat puvustuksen lisäksi visuaalisen ilmeen laadusta. Esityksen kokonaisuuteen kuuluu usein myös livebändi, joka tuottaa kappaleet aina vuosittain ohjaajan kanssa yhteistyössä esitykseen sopiviksi. Show on ison budjetin esitys eikä monessakaan nuorisosirkuksessa tehdä tämän mittapuun esityksiä, johtuen rahoituksen puuttumisesta. Esityksen puvustusbudjetti liikkuu tuhansissa euroissa. Esityksiä on vuodesta riippuen n. 22 kappaletta. Varsinaisten esitysten lisäksi ennen ensi-iltaa järjestetään kaksi koululaisnäytöstä sekä kenraalinäytös. Näin ollen pukujen tulee olla pestäviä sekä kulumusta hyvin kulumusta kestäviä, jotta ne toimisivat hyvin läpi koko esityskauden. Sorin Sirkuksen nuoret artistit myös esiintyvät tilauskeikoilla, vaihdellen riippuen tilauksien määrästä noin kuukausittain. Keikoille lähtevät Sorilaiset puvustetaan sirkuksen olemassa olevilla puvuilla.

Klitte Klemetilä työskentelee Sorin Sirkuksella vakituisena pukusuunnittelijana ja hänellä on pukusuunnittelijan ammattikorkeakoulututkinto Lahden Muotoiluinstituutista.

Uransa alusta Sorin Sirkuksella Klemetilä kertoo seuraavaa:

”Pääsin kuukauden mittaiseen työharjoitteluun Sorille tekemään Fantasia-esitystä. Tämän jälkeen tein Tainalle (Sorin Sirkuksen tirehtööri) hääpuvun, jonka jälkeen lähdimme miettimään työllistymisvaihtoehtoa alalle ja sopivin oli oppisopimuskoulutus. Oppisopimuskoulutukseen räätälöitiin opintoja eri oppilaitoksista. Suurin osa oli Turun taiteen ja viestinnänoppilaitoksessa, TuTVOssa, loput TTVOlla ja TaiKissa sekä Maikkarin Artisti-Asulla. Eli koulutuksessa oli sekä sirkus- että vaatetuspuolta.”

Näin ollen hänelle muodostui vaatetusalan kokemuksen lisäksi omakohtaista kokemusta sirkuksen lajeista.

Klemetilällä on vuosittain projektista riippuen harjoittelijoita alan kouluista 1-2 kappaletta sekä assistenttina useina vuosina minä, Suvi-Tuulia Lepola. Sorin Sirkukselta löytyy oma puvusto ja kalustoa puvustuksen tuottamiseen. Puvustosta löytyy hyvä otanta ammattilaistason teollisuuskoineita, tasokas silityslaitteisto sekä suuri leikkuupöytä. Kankaita on myös mahdollista varastoida ja käyttää tarpeen mukaan.

Kuva 2. Nuoratyöt joulushowssa Poksi (Wanvik 2014).

Keväisin paikkansa ottaa vuosittainen kevät sirkus, jossa esiintyvät sirkuskoulun nuoret oppilaat. Neljässä esityksessä heitä on yhteensä noin 400 kappaletta. Budjetiltaan ja resursseiltaan kevät sirkus on huomattavasti pienempi esitys kuin Joulushow, noin 1/3 Joulushown budjetista.

Kevät sirkuksen ohjaa vuosittain henkilökuntaan kuuluva sirkusohjaaja ja esityksiä on kahtena päivänä. Kite Klemetilä vastaa myös kevät sirkuksen pukusuunnittelusta ja toteutuksesta. Kevät sirkuksen rajallisesta budjetista johtuen vanhoja pukuja pyritään hyödyntämään esityksessä niin paljon kuin mahdollista. Kuitenkin joka vuosi käsikirjoitus on erilainen ja toisinaan olemassa olevista puvuista ei löydy tarpeita vastaavia vaatteita, jolloin pukuja myös valmistetaan budjetin puitteissa lisää. Osa vaatteista myös ostetaan kumpaankin showhun valmiina riippuen vuosittaisesta tarpeesta.

Haasteellisimmiksi lajeiksi Kite Klemetilä nimeää mm. contorsionistin vaatettamisen kokohaalarilla, sillä haalarin pitää venyä moneen eri suuntaan sekä olla mukava päällä. Ilmarenkaan ja trapetsin asuista puhuttaessa, hän mainitsee tärkeäksi asun oikean napakkuuden, väljyy/varojen on oltava kunnossa jotta asu toimii, eikä jää esimerkiksi mahakiepeissä välineeseen kiinni ja näin ollen aiheuta vaaratilannetta sekä temppujen epäonnistumista. Treenien seuraaminen ja harrastajan kanssa keskusteleminen ovat Klemetilän työssä avainasemassa kun hän kartoittaa esityksen puvustusta.

Joulushowhun asuja kaavoitetaan yksilöllisesti esiintyjän mitoille, mutta kevät sirkukseen yleensä vain mittataulukkokokoihin, sillä kevät sirkuksessa esiintyvä väki on nuorta sekä taidoiltaan vielä alkutaipaleella,

joten vaativille rakenteille ei ole tarvetta. Usein myös saman asun pitää mahtua monelle eri ikäiselle lapselle, sillä esiintyjämäärät kevätsirkuksessa ovat suuret. Kevätsirkuksessa on myös ajateltava eri tavalla ompeluteknisiä ratkaisuja. Esimerkiksi housuihin usein sijoitetaan kuminauhakuja, joka mahdollistaa samojen housujen mahtumisen muutamalle eri kokoiselle harrastajalle. Näin saadaan maksimoitua budjetti sekä vaatteiden käyttö, kun jokaiselle ei tarvitse valmistaa omaa asua.

Kuva 3. Contorsionisti Kalle Pikkuharju joulushowssa Enigma (Wanvik 2016).

2.1.3 Hakasirkus, Mirja Tuomi

Haastattelu Hakasirkuksen Mirja Tuomen kanssa hoidettiin sähköpostin välityksellä keväällä 2017. Mirja Tuomi toimii Hakasirkuksessa sirkustaitteenohjaajana. Hakasirkus on Hyvinkäällä toimiva nuorisosirkus, joka on perustettu vuonna 1987.

Mirja Tuomi kertoo, että harrastajia Hakasirkuksella on tällä hetkellä 240 kappaletta. Ikähaarukka on laaja, harrastajat ovat 1-45 vuotiaita. Suurin ikäluokka ovat tällä hetkellä vuosina 2002-2009 syntyneet tytöt ja pojat. Yhteensä kymmenen lajia löytyy sirkuksen opetustarjonnasta. Lajeja ovat mm. Ilma-akrobatia, johon heillä kuuluvat trapetsi, ringastrapetsi ja vertikaalikangas. Jongleeraus, hulavanteet, kiinalainen tolppa ym ym. Nuorille suunnattujen tuntien lisäksi valikoimista löytyy myös perhe- ja aikuis-sirkusta.

Esityksiä Hakasirkus järjestää vuosittain keväällä ja jouluna. Kevätnäytöksissä esiintyy lähes koko Hakasirkus, noin 200 harrastajaa. Joulunäytök-

sissä n. 60 harrastajaa. Satunnaisesti sirkuksen harrastajat myös keikkailevat tilauksesta noin kerran kuussa. Esitysten puvustamisesta Mirja Tuomi sanoi seuraavaa: ”Puvustus toteutetaan vaihdellen.

Viime vuonna paikallinen taidekoulu teki osan puvustuksista. Tänä vuonna puvustus on tehty toimistotyöntekijän ja apujoukkojen voimin. Ryhmiltä sekä ohjaajilta tulleista puvustus ideoista.”

Hakasirkuksen esitysten puvustusta määrittää suurimmaksi osaksi raha, sitä kun ei useinkaan ole käytettävissä tai jos on, niin ei suuria määriä. Tällöin kierrätys astuu kuvioihin. Pukuja on saatu lahjoituksena Sorin Sirkukselta ja lapset ovat tuoneet kotoaan vaatteita esityksiin. Yleensä puvustus budjetti on noin muutamia satoja euroja. Suurin osa Hakasirkuksen esiintymisvaatteista on kuitenkin valmistettu itse, mutta varsinaisesti puvustajan palkkaamiseen ei ole resursseja.

”Ollaan suunniteltu ryhmän kanssa millaiset vaatteet toimisivat. Olen ommellut muutaman vaateen sovitettavaksi ja sen perusteella suunnitellut mitä kokoja ompelen seuraavat vaatteet. Minulla ei ole vaatealan koulutusta.” Mirja Tuomi kertoi. Tuomi mainitsi myös, että kaavat vaatteisiin on yleensä etsitty alan lehdistä.

2.1.4 Kuopion sirkus, Emilia Tengvall-Matero

Emilia Tengvall-Matero toimii Kuopion sirkuksen toiminnanjohtajana. Kuopion Lasten Sirkus ry perustettiin 16.2.1986 edistämään, ylläpitämään ja kehittämään Kuopion alueen lasten ja nuorten sirkustoimintaa. Nykyään käyttönimenä toimii Kuopion Sirkus ja yhdistys järjestää sirkusopetusta alkaen 4-vuotiaasta aina aikuisille suunnattuihin tunteihin saakka. Oppilaita Kuopion Sirkuksessa on tällä hetkellä n. 300 kappaletta. (Kuopion Sirkus 2017.)

Henkilökuntaa sirkuksessa on kaksi vakituista sekä viisi tuntiopettajaa. Yleisin ikä aloittaa harrastus on kouluikäisenä. Lajeja heillä voi harjoittaa laidasta laitaan, kuten esimerkiksi käsilläseisontaa, yksipyöräistä, nuoraa sekä vannetta. Esityksiä Kuopion Sirkus järjestää vuosittain kolme kappaletta; Pakkassirkus jossa esityksiä on noin 12 kappaletta, esiintyjinä n. 20-35 harrastajaa. Kevätnäytös kahden esityksen verran, esiintyjinä n. 50-150 harrastajaa, sekä Kesäsirkus, jossa noin kahdeksan esitystä, esiintyjinä n. 15-30 harrastajaa. Edellä mainituista esityksistä Pakkassirkus on isoin tarinallinen esitys, jonka aiheen ohjaajat valitsevat ja sen sisältö toteutetaan esiintyjien kanssa yhdessä.

Esityksistä Emilia Tengvall-Matero kertoi seuraavaa:

”Pakkassirkus on vuoden pääesitys, johon nykyisin aina palkataan puvustaja. Ensimmäisinä vuosina vanhemmat tekivät puvut talkootyönä noin kolmena vuotena. Kevätnäytöksessä osa ryhmistä käyttää sirkuksen vanhoja asuja, osalle ohjeistetaan tuomaan kotoa esimerkiksi tietyn väriset asut. Kesäsirkuksessa on toisinaan käytetty palkattua puvustajaa, muutamina kesinä taas vanhemmat ovat tehneet talkoilla asut, nykyisin tahtoo

mennä niin, että käytetään vanhoista asuista mitä löytyy ja ostetaan valmiina vaatekaupoista sekä hieman koristellaan.”

Tengvall-Matero ei osannut sanoa mistä vanhempien vuosina on asuihin kaavat yleensä hankittu tai mitä kaavoja Pakkassirkuksen puvustaja käyttää. Suurin ongelma puvustamisessa on rahan ja ajan löytäminen sekä itse puvustamon puute. Toiveissa olisikin oma puvustamo sekä lisää rahaa käyttöön. Esityksestä riippuen Kuopion sirkuksen puvustusbudjetti on muutama tuhat euroa. Tengvall-Materon mielestä puvustus on iso osa visuaalista kokonaisuutta, joka taas on merkittävä osa esiintyjien kokemusta sekä auttaa roolin omaksumista.

2.2 Havainnointi

Työskentely sirkuksen parissa on avannut paljon ovia ja mahdollisuuksia erilaisien kaavoituksellisten ja teknisten toteutuksien maailmaan. Vaikka sirkuspuvuilla on tärkeä rooli osana esityksen esteettistä kokonaisuutta, on vaateen kuitenkin toimittava teknisesti hyvin, jotta se tukee harrastajan tekemistä ja temppuja eikä luo lisähaastetta tekemiseen.

Mitä pidemmälle edistynyt harrastaja välineensä käsittelyssä on, sitä haastavampia temppuja hän kykenee suorittamaan ja asulle asetettu vaatimustaso kasvaa. Toisaalta kuitenkin edistyneempi tekijä on valmiimpi suorittamaan temppunsa mitä erilaisempia asuja käyttäen, kun taas vähemmän kokemusta omaavan jännitystä usein lisää treenausvaatteesta poikkeava esiintymisasu.

Oman kokemuksen kautta Sorin Sirkuksen Joulushow-prosesseissa mukana olleena, olen huomannut harrastajan kanssa käytyjen keskustelujen merkityksen olennaiseksi osaksi vaateen suunnitteluprosessia. Varsinkin, jos suunnittelijalla on vaikeuksia esimerkiksi päättää millaista materiaalia hän voi pukuun käyttää. Edistyneempi harrastaja osaa oman kokemuksen kautta paremmin eritellä, millainen materiaali tai asu voisi toimia juuri hänen lajissaan ja tekemissään tempuissa. Toisinaan kuitenkin haastatteluakaan ei tuota tarkkaa tulosta vaan on vain rohkeasti kokeiltava haluttua materiaalia asussa ja käytännön testauksen kautta todettava asu tai materiaali joko toimivaksi yhdistelmäksi lajiin tai mahdollisesti muokata tuotetta saadun tiedon pohjalta.

Jos taas asujen valmistajana toimii sirkusta jo ymmärtävä sirkusohjaaja, on hänen jo valmiiksi helpompi ymmärtää eri lajien vaatimuksia. Tällaisessa tapauksessa kuitenkin vaatetusalan ymmärrys on heikompa ja apua kaavoitukseen, materiaalin valintaan sekä itse ompeluun tarvitaan.

Tästä syystä olen ajatellut oppaaseen tulevan kaavoja ja ohjeistuksia sekä vasta alkajille, että kokeneemmille ompelijoille. Vähäisellä ompelukokemuksella itsenäiseen tekemiseen tarvitaan enemmän neuvoja ja vaiheku-

via avaamaan asun työjärjestystä. Oppaassa olisi huomioitu myös kokeneemmat tekijät joilla vaatetusalan kokemusta on, mutta sirkus esittävänä taiteena on vieraampi maaperä.

3 OPASKIRJA NUORISOSIRKUKSILLE

Tässä opinnäytetyössä en suunnittele ja kartoita esteettiseen puoleen tukeutuvaa opasta, vaan toiminnalliseen ja tekniseen puoleen keskittyvää kokonaisuutta, jonka avulla myös aloittelija kykenee itsenäisesti tuottamaan pukuja sirkuksen tarpeisiin, visuaalinen puoli ja roolihaamot jäävät sirkuksen omaksi asiaksi esityskohtaisesti käsikirjoituksen mukaan mietittäväksi.

3.1 Nuorisosirkukset

Suomessa toimii valtakunnallinen järjestö, Suomen Nuorisosirkusliitto (SNSL). Liiton tarkoituksena on edistää nuorisosirkusharrastusta ja sirkusharrastajien asemaa Suomessa. Liitto kokoaa yhteen alan harrastajat ja ammattilaiset sekä pyrkii lisäämään ja kehittämään harrastustoimintaa. (SNSL 2017) Liittoon kuuluu eri kokoisia sirkusryhmiä ympäri Suomea yhteensä 45 kappaletta. Suomen Nuorisosirkusliiton jäsenyhteisöt ovat sirkuskouluja ja -kerhoja tai monitaiteellista ja liikunnallista toimintaa järjestäviä oppilaitoksia, liikuntaseuroja, järjestöjä ja muita organisaatioita, joissa nuorisosirkus on osana toimintaa. (SNSL 2017)

Suurimmat neljä sirkuskoulua järjestävät taiteen perusopetuksen laajaa oppimäärää ja saavat osan rahoituksesta valtionosuutena. Suomen nuorisosirkusliitto järjestää aktiivisesti koulutustoimintaa ja on mukana kansainvälisessä sirkustoiminnassa. Liitto myös julkaisee Sirkuspyramidi –lehteä, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

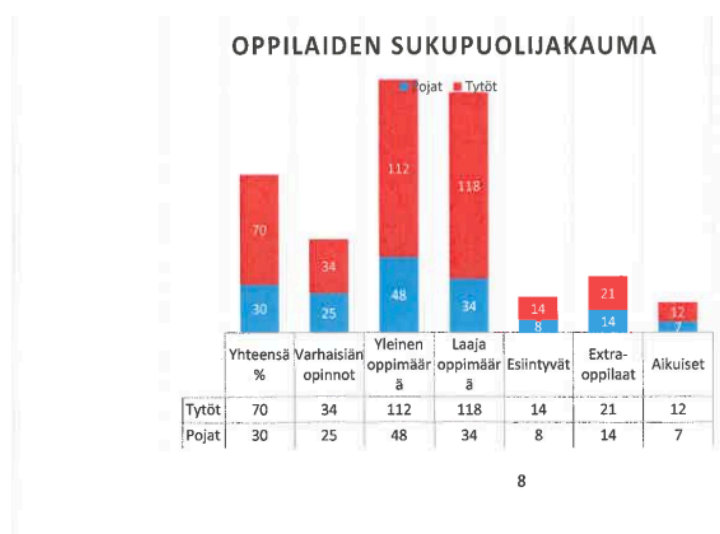
Nuorisosirkuksen koosta riippuen, sirkuksissa voi harjoitella ja suuntautua moneen eri lajiin. Yleisimmät nuorisosirkusten harjoituttamat lajit ovat mm. akrobatia, ilma-akrobatia, jongleeraus ja vanne sekä nuora.

3.2 Nuorisosirkusten puvustamisessa tarvittavat taidot

Sirkusryhmiä löytyy Suomesta monen kokoisia. Pienimmät ryhmät ovat urheiluseurojen pienen budjetin sirkuskerhoja.

Alaan liittyvää kirjallisuutta ei ole nimenomaan sirkuksen puvustamiseen liittyen. Tarve oppaalle siis olisi, sillä sirkus itsessään sisältää paljon vaatimuksia asujen suhteen, riippuen lajista. Materiaalituntemus ja ymmärrys mitä materiaaleja voi käyttää mihinkin lajiin. Pitääkö asun joustaa vai voiko se olla valmistettu joustamattomasta materiaalista, ovat tärkeitä asioita. Olen pohtinut myös mahdollisuutta käännettä opas englanninkielelle,

sillä nuorisosirkuksen hallituksen varajäsen kertoi, että puvustukseen liittyviä haasteita löytyy myös muualta Euroopasta ja tarvetta oppaalle olisi myös Suomen ulkopuolella.

Kuva 4. Sorin Sirkkuksen oppilaiden sukupuolijakauma (Sorin Sirkkuksen toimintakertomus 2016).

Kuvasta 4 selviää Sorin Sirkkuksen oppilaiden sukupuolijakauma. Kaavioon on eritelty opintokohtaisesti oppilaiden sukupuolijakauma. Kyseisen kaavioon lisäksi minua jäi vielä askarruttamaan päälajikohtainen sukupuolijakauman selvittäminen. Kuinka suuri osa siis sirkkuksien oppilaista harrastaa esimerkiksi tasapainoilulajeja tytöistä ja pojista. Tämän tiedon hankkiminen auttaisi lajikohtaisten kaavojen kohdentamista. Oman kokemukseni mukaan toisissa lajeissa on selkeästi havaittavissa tyttöjen tai poikien lajeja, mutta osassa lajeista erottelun tekeminen ei ole niin yksiselitteistä. En pyri erotteluun kirjassa, mutta tytöt ja pojat, naiset ja miehet ovat fyysisiltä ominaisuuksiltaan erilaisia ja nämä seikat vaikuttavat kaavoitukseen ja asujen malleihin merkittävästi. Jos taas tehdään pienen budjetin esitystä, ja moneen kokoon sopivia asuja, on myös sukupuolen merkitys asun luonteeseen huomattavasti pienempi.

3.3 Kaavaopas nuorisosirkuksille

Opas tehdään sirkkuksen näkökulmasta, suunnaten sen nuorisosirkusten käyttöön, mutta myös siten että siitä voisi olla hyötyä laajemmalle yleisölle, esimerkiksi voimistelua harrastavien lasten vanhemmille.

Oppaassa ohjeita ja kaavoja olisi helposta vaativaan. Tarkoitus olisi, että vaatetuslajasta tietämättömänkin olisi mahdollista selkeälukuisia ohjeita seuraamalla toteuttaa kirjassa oleva malli tiettyyn lajiin. Haastatteluista saadulla tiedolla nuorisosirkusten budjeteista, tulisi luoda myös edullisesti toteutettavissa olevia asuja sekä löydettävä kustannustehokkaita vaihto-

ehtoja asujen toteuttamiseen ja materiaalien hankintaan, mutta myös kolajitelmiin, jotta esimerkiksi nuoremmilla käyttäjillä yksi koko sopisi monelle lapselle, näin kustannuksia saataisiin pienennettyä. Oppaasta löytyisi mahdollisesti myös valmiiden vaatteiden muokkaukseen, sillä rohkeus korkeilla uutta on tärkein ominaisuus, kun täytyy osata luoda uutta tyhjästä.

Mielestäni oppaassa tulisi olla asujen kaavojen lisäksi myös kaavoja muihin tarvittaviin apuvälineisiin, kuten esimerkiksi ilmabootseihin, kreppitossujen ja nuoraviuhkan päällystämiseen, antipodistin ”lättyihin” sekä erilaisiin päähineisiin. Oman kokemuksen ja ammattitaidon siirtämistä kirjaan tulisi myös erilaisilla kyseiseen kaavaan/asun ompeluun liittyviä vinkkejä. Erilaisiin ompelutekniikoihin tai miten pienillä muutoksilla kaavasta saa muokattua esimerkiksi toiseen lähellä olevaan lajiin sopivan.

Laitteistoa on mietittävä, sillä kotikoneiden ja teollisuuskoneiden käytössä on eroavaisuuksia ja niinpä työtapoja olisikin sovitettava molemmille sopiviksi. Jos asu vaatisi esimerkiksi ketjutikkiä tai tasosaumurointia, pitää edellä mainituille työtavoille löytää myös vastineet kotiompelijan välineistöä.

Paneutumista ja selvittämistä vaativa osa opasta on myös rahoituksen kartoittaminen. Mitkä tahot kokevat sirkukseen liittyvän kaavaoppaan tärkeäksi ja haluavat olla mukana sen kehittämisessä? Olisiko esimerkiksi Suomen Nuorisosirkusliitolla kiinnostusta lähteä mukaan tukemaan hanketta ja mahdollisesti edistämään oppaan levitystä Suomen ulkopuolelle.

3.4 Oppaan sisältö

Opaskirjassa kaavoja olisi helppoa vaativaan, jotta monen tasoiset ompelijat voisivat toteuttaa pukuja omiin tarpeisiinsa. Vaikeimmat kaavat olisivat taitotasoltaan ammattilaisen tai paljon ompelukokemusta kartuttaneen toteutettavissa. Lajit oppaaseen valikoituvat haastatteluiden pohjalta sekä omien havaintojeni kautta. Oppaan kerronta olisi osittain kepeää do it yourself –tyyppistä vinkkien ja niksien avaamista, mutta myös ammatillisempaa ja informatiivisempaa kerronnaltaan.

Tärkeää kaava-arkeissa on mielestäni helppolukuisuus, joten mahdollisuuksien mukaan pyrkisin tekemään oppaan kaava-arkeista asettelultaan mahdollisimman väljiä. Näin ollen kaavan jäljentäminen helpottuu. Asut sijoittuisivat oppaaseen lajikohtaisesti. Esimerkiksi tasapainoilu, akrobatia, kiinalainen tolppa omina kappaleinaan. Mukana voisi olla myös neutraaleja monikäyttöisiä kaavoja kuten esimerkiksi miesten liivin ja t-paidan kaavat.

Lähteenä kaavaopasta ideoidessa olen tutkinut *Joka tyypin kaavakirjoja*, josta on tähän mennessä ilmestynyt kaksi kirjaa, osat 1 ja 2. Joka tyypin kaavakirjassa on paljon samaa, kuin mitä itse olen ajatellut sirkusoppaaseen tulevaksi. Selkeät ja helppolukuiset ohjeet, variaatioita kaavoista sekä

erilaisia vinkkejä kaavakohtaisesti. Kaavoja kirjasta löytyy naisille ja miehille sekä vasta-alkajille mutta myös kokeneemmille ompelijoille. ”Vaatemallit kulkevat helposta vaikeaan: leveät housut –osio on järjestyksessä ensimmäinen ja myös helpoin ja nopein malli ommella, kun taas suorien housujen malli vetoketjuineen ja taskuineen vaati enemmän taitoa. Jos siis olet vasta-alkaja, kannattaa lähteä liikkeelle perus T-paidasta ja vasta myöhemmin piirtää paidan kaavaan pitkä helma ja holkkihihat saadaksesi aikaan trikoomekon. (Saramäki ym. 2006, 4). Kirjan alussa on selostettu selkeästi perustietoa ompelusta sekä kirjan loppupuolelta löytyy perussanas-toa. Molemmat kirjat ovat hyvin informatiivisia, mutta kuitenkin yleisilmeeltään hieman sekavia ja vaikeasti luettavia. Monet kaavat ovat kirjassa pienillä muutoksilla muutettavissa uudenlaisiksi vaatteiksi, mikä lisää kaavojen monikäyttöisyyttä.

Opaskirjani toteutukseen mukaan rekrytoisin sirkustyyliin sopivan kuvittajan tai graafikon, sillä oppaassa tärkeää on mielestäni selkeä, mutta kiinnostava ilme läpi koko oppaan. Kannen sekä koko oppaan yhtenäisyys on tärkeä osa lukukokemusta ja sitä miten paljon opas inspiroi sen käyttäjää lähteä kokeilemaan oppaan kaavoja. Kun lukijalle saadaan aikaiseksi innostus selkeillä ja helppolukuisilla ohjeilla, teknisillä kuvilla sekä niitä tukevalla visuaalisella ilmeellä, sitä varmemmin hän palaa oppaan pariin uudelleen.

Asukohtaisten sivujen lisäksi oppaasta löytyisi perustietoa eri materiaaleista ja sidoksista sekä niiden käyttötarkoituksista. Erillinen aukeama pelkästään joustavien kankaiden käsittelyä ja ompelua koskevista asioista olisi mielestäni myös hyödyllinen, sillä joustavan materiaalin ompelu eroaa toisilta osin joustamattomien kankaiden ompelusta. Vetoketjun kiinnittäminen joustavaan kokohaalariin, käden- sekä jalanteiden huolittelu kuminauhalla esimerkiksi bodyssa, ovat tarpeellisia opastaa kuvituksien avulla vaihe vaiheelta. Erilaisten ommelten käyttötarkoituksen ja ominaisuuksien selostaminen, kuten jousto-ommel, siksak ja kaksoisneulalla ompelu. Perustietoa ompelukoneista sekä neulalajeista olisi myös hyvä olla. Perusompeletarvikkeet ja ompeluotteet olisivat myös tarpeellinen osa oppaan sisältämää perustietopakettia. Ompelusanaston sekä erilaisten tavanomaisien ompeluteknisten asioiden kuten muotolaskos, poimutus, aputikkaus tms. avaaminen tuntuvat tärkeiltä.

Oman ammattitaitoni lisäksi tarkistan ompeluteknisten asioiden oikeellisuuden vielä alan oppimateriaalia hyödyntäen. Mahdollisesti myös vaatealan ammattilaisen palkkaaminen projektiin mukaan esimerkiksi alan koulusta voisi tulla kysymykseen.

3.4.1 Vartalotyyppien erot

Kuten haastatteluista selvisi, sirkuksilla on harrastajia monesta eri ikäluokasta, niin tyttöjä ja poikia, kuin aikuisia ihmisiäkin. Sirkusta harrastavat nuoret kuitenkin oman havaintoni mukaan kasvavat ja kehittyvät hieman

eri tavalla kuin nuoret yleensä. Liikunnan ja ravinnon määrä vaikuttaa kasvunopeuteen sekä lihaksistoon. Tästä syystä monet teini-ikäisten kynnyksellä olevat nuoret, varsinkin pojat, ovat usein jo aikuisen miehen mitoissa. Mittataulukon luonti vertailemalla sirkusta harrastavien harrastajien vartaloita, voisi olla hyvä vaihtoehto perustandardi-mittataulukolle. Lasten koot olisivat 104-164, nuorille koot XS-L (32-40) ja miehille XS-L (46-54).

Kaavoituksen tuottamisen näkisin mahdollisuuksien mukaan olevan toteutettavissa Hämeen Ammattikorkeakoulun vaatetusmuotoilun koulutusohjelmassa oppilastyönä omien ohjeistuksien pohjalta. Mahdollisuuksien mukaan myös fyysisen oppaan lisäksi vaihtoehtona voisi olla verkkojulkaisu, jossa mukana tulisivat pdf-kaavat. Tämä kuitenkin vaatii oman perehtymisensä ja tuntuu vielä osin vieraalta ajatukselta. Näen vaihtoehdossa kuitenkin paljon mahdollisuuksia. Esimerkiksi ulkomaisiin nuorisosirkuksiin teosta voisi helposti levittää, jos yhtenä vaihtoehtona fyysisen oppaan rinnalla olisi Internet-tilausvaihtoehto.

3.5 Malliaukeama

Seuraavien sivujen kuvissa esiintyvät mallisivut irrotettuina esimerkiksi kuvitteellisen oppaan sisällöstä. Ensimmäisessä kuvassa (Kuva 5) esitellään oppaan seuraavan luvun sirkuslaji ja lajiin soveltuvat asut valokuvilla.

Tämän jälkeen tulevalta aukeamalta (Kuvat 6 ja 7) löytyy asun tasokuva, työohjeet sekä mahdollinen kuvallinen ompelukoulu, jossa kuvin ja tekstein kerrotaan vaihe vaiheelta asun valmistus.

Vaikeimmista malleista en koe tarpeelliseksi kuvittaa yksityiskohtaista ompelukoulua, sillä mallit on suunnattu jo ompelukokemusta omaaville tekijöille ja tätä kautta koen ohjeistukset vaativissa malleissa tarpeettomiksi. Tässä malliaukeamassa olenkin avannut viivapiirroksilla, mitkä kaavanosat liittyvät toisiinsa, mutta en sen yksityiskohtaisemmin.

Kuvassa 5, otsikon jälkeen kerrotaan kokolajitelman suuruus, eli koot joissa housu löytyy kaava-arkilta. Samasta kohdasta löytyy myös tieto, onko kyseistä kaavaa olemassa molemmille sukupuolille. Kuusikulmiot osoittavat lukumäärällään asun haastavuuden. Tässä tapauksessa tolppahousut ovat vaatavuustasoltaan täydet viisi, eli haasteellisin malli toteuttaa.

Samalta sivulta löytyy myös tietoa asun soveltuvuudesta lajiin sekä kaavan osat ja teksti, jossa kerrotaan kaavojen nimet ja montako kappaletta kutakin tarvitsee leikata. Tieto kaavojen sijainnista kaava-arkilla löytyy kaavanosaluettelon perästä.

Aukeaman oikean puoleisella sivulla (Kuva 7) voisi olla vielä lisäksi kuvitus taloudellisesta leikkuusuunnitelmasta. Tähän malliesimerkkiin kirjoitin vain kohdan ”leikkuu”, jossa avasin tärkeimmät huomioinnin arvoiset asiat, kuten haarakappaleen leikkaaminen vinoon langansuuntaan.

Fonttien koon ja värien, värillisten reunusten sekä laatikoiden suhteen haluan pyrkiä selkeyteen ja helppolukuisuuteen, mutta silti niin että sirkusteema välittyisi lukijalle. Koen, että paljon on vielä hiomista jäljellä ennen varsinaisen aukeaman vakiintumista. Erilaisten variaatioiden tekeminen sekä visuaalisuuden että informatiivisuuden suhteen tulee olemaan tärkeä osa oikeanlaisen kokonaisuuden löytämistä.

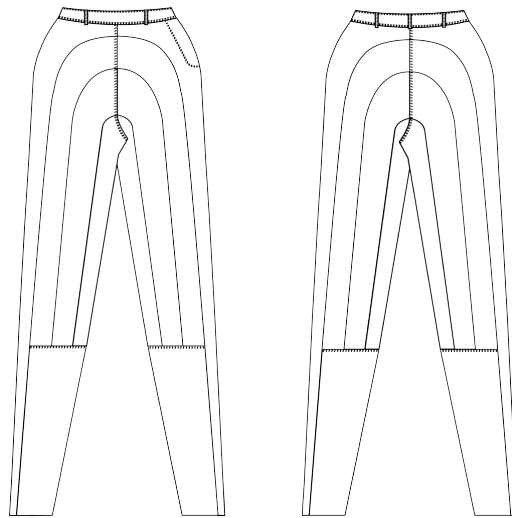
Variaatioiden luetuttaminen testausmielessä eritasoisilla ompelijoilla ja ompelusta kiinnostuneilla henkilöillä voisi olla toimiva tutkimusmenetelmä, jolla saisin lisätietoa siitä mihin suuntaan oppaan ilmettä ja ohjeita tulisi kehittää. Kuitenkin eritasoiset ompelusta kiinnostuneet ihmiset ymmärtävät ohjeet eri tavalla kuin jo paljon kokenut ammattiompelija. Visuaalisuus on itselleni tärkeä osa opasta, mutta koen että sen pitää olla tasapainossa helppolukuisuuden kanssa.

CHINESE POLE -ASUT

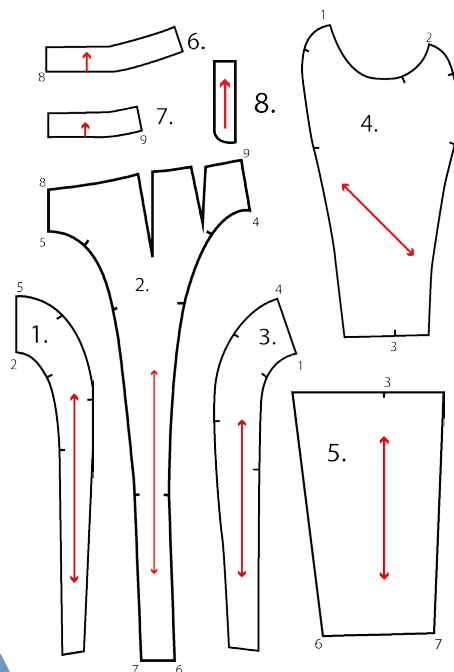

Kuva 5. Mallinnus oppaan lajikohtaisesta aloitussivusta

TOLPPAHOUSUT

Koot XS-L
Kaavat tytöille sekä pojille

Tolppahousut on suunniteltu nimen omaan Kiinalaista tolppaa lajinaan harrastavien sirkuslaisten käyttöön. Tempuissa sivu- sekä sisäsaumoihin kohdistuva paine on huomioitu kuosittelemalla molemmat saumat pois. Veto- ketjuhalkion, voit halutessasi tehdä myös keskelle eteen, jos tempuat antavat sen myöden, eikä keskietuun kohdistu kovaa kulutusta.

1. sivukappale	x 2kpl
2. keskietu reisi	x 2kpl
3. keskitaka reisi	x 2kpl
4. pohje	x 2kpl
5. haarakappale, täysvinoon	x 2kpl
6. vyötärökaitale kt, taitteelta	
7. vyötärökaitale ke, taitteelta	

Tyttöjen kaavat arkilla 2, vihreällä.
Poikien kaavat arkilla 3, sinisellä.

Valitse lähinnä oleva koko ja kopio kaavat arkilta.

Leikkaaminen

- lisää kaavoihin 1 cm saumanvarat, paitsi pohjekappaleen lahkeensuuhun 3cm.
- muista huomioida leikatessasi, että haarakappale tulee leikata täysvinoon langansuuntaan.

Kankaat ja tarvikkeet

- Napakka sidoksista joustavaa farkkukangasta 2,00m
- 6mm spiraalivetoketjun
- Tukikangasta 0,15m
- Napin (halkaisija 2cm)
- Ompelulankaa sekä halutessasi erillisen tikkauslangan (vahvuus 60)

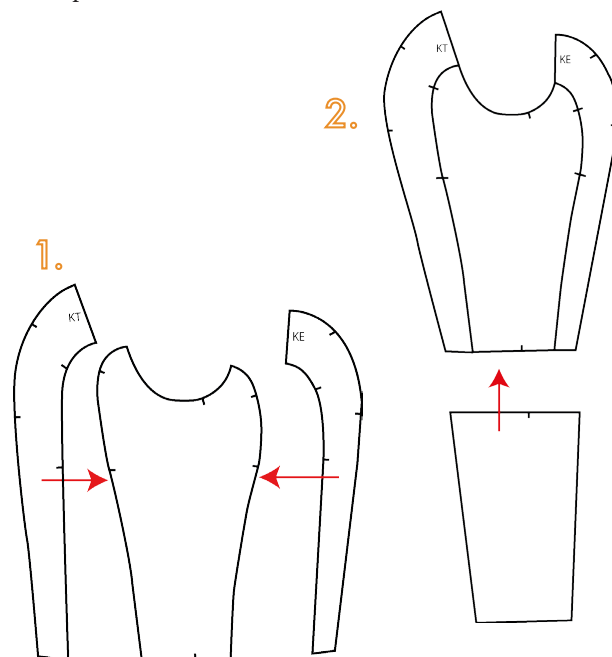
TYÖJÄRJESTYS

Valmistelut

1. Kiinnitä liimatukikankaat vyötärökaitaleisiin, sekä vasemman puolen sivukappaleen isompaan muotolaskosvaraan.

Kokoaminen

1. Yhdistä reisikappaleet haarakappaleeseen. Muista kohdistushakkien
2. Yhdistä sitten kokoamaasi kappaleeseen pohjekappale poikkisaumasta.
3. Ompele sivukappaleiden muotolaskokset, lukuunottamatta vasemman sivukappaleen tuettua muotolaskosta.
4. Yhdistä oikea sivukappale 2. vaiheessa kokoamaasi kappaleeseen.

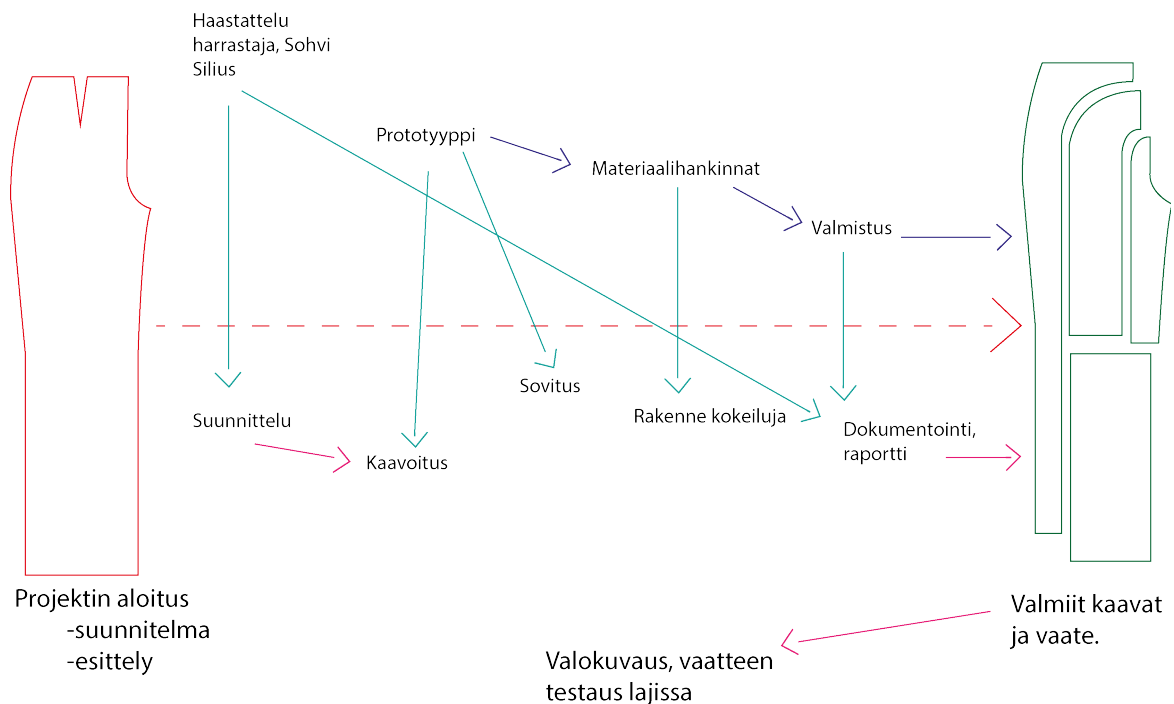
Kuva 7. Malliaukeaman toinen sivu, jossa kerrotaan asun toteuttamisesta.

4 CASE: CHINESE POLE

Tässä luvussa avaan opinnäytetyöhön esimerkiksi tapauksen, jossa suunnittelin ja toteutin sirkuksen lajiin tolppaan asukokonaisuuden, joka vastaa harrastajan taitotasoa. Projekti alkoi AMK-opinnoissani mallistoprojektissa kolmannella vuosikurssilla ja jatkui omassa muotoiluprojektissa neljännellä vuosikurssilla, jossa päätin ottaa tuotekehityksen aiheeksi tolpassa käytettävät housut. Valmistin housujen lisäksi opasta ajatellen housuihin sopivan yläosan, joka myös toimii harrastajan taitotasoon suhteutettuna.

Tolppa-asu on esimerkki kaavaoppaaseen tulevasta valmistettavasta asusta. Asu on kaavoitettu sekä tytölle että pojalle, kahtena vastaavanlaisena kaavana. Caseen ei kuulunut pojan kaavasta valmistettavaa kaava-sovitetta, eikä valmista tuotetta.

4.1 Oma muotoiluprojekti

Kuva 8. Oman muotoiluprojektin viitekehys.

Omassa muotoiluprojektissa paneuduin yhteen sirkuksen lajeista, tolppaan.

Aihe on alkanut kiinnostaa minua oman kokemuksen kautta, sillä oltuani Sorin Sirkuksella töissä, olen työn kautta huomannut, kuinka haasteellinen laji on vaatettaa. Vaatteet altistuvat kovalle rasitukselle välineellä ja se herätti kiinnostukseni kehittää lajin vaatteita eteenpäin. Tiedonjanoa jäi vielä

paljon jäljelle. Koenkin, että tämä on vasta alku tolppavaatteiden maailmaan. Tolppa-asun kaavat ja valmistus kuvaavat opaskirjan vaativampaa kaavatasoa, eli ovat edistyneempien tekijöiden tuotettavissa.

Tolppa on vertikaalissa oleva metallinen putki, joka pingoitetaan pystysuoraan linjaan vaijerein katosta ja alaosasta lattiaan. Tolpan pinta on yleensä kumimaista tai muuta nahkeaa materiaalia. Harrastajan tempuissa syntyvä kitka altistaa vaatteet kovalle kulutukselle ja tästä syystä ne riikkoutuvat helposti. Lajin harrastaja tekee temppuja koko tolpan pituudella, eli 3-9m alalla. Temppuja on aina staattisista pidoista rajuihin tiputuksiin.

Tehdessäni vuoden 2012 Joulushow'ta Sorin Sirkuksella, tolppaa harrastava poika teki äärimmäisen vaativia temppuja tolpalla ja muistan, kuinka ennen esityskautta harjoituksissa sekä esitysten aikana pojan esiintymisasu, oli jatkuvasti paikkauksessa, johtuen temppujen vaativuudesta. Tolpan kumipinta luo kovan kitkan vaatteeseen ja riippuen asussa käytetystä materiaalista sekä asun rakenteista vaate on joko kestävämpi tai heikompi. Kyseisen vuoden Joulushowssa huomasimme pukusuunnittelijan kanssa, että pojan hupparimaisessa yläosassa ollut vetoketju keskellä edessä suli puhki kitkan voimasta. Toisen käden hiha sekä housut olivat monesta kohdasta usein rikki ja paikattavana monta kertaa. Tästä syntyi into seurata joka vuosi suunnittelijan taivalta luoda tolppavaate. Kuulla mitä mieltä harrastaja on sen toimivuudesta ja miten vaate käyttäytyi harjoituksissa sekä esityskaudella.

Tällä hetkellä Sorin Sirkuksella lajinaan tolppaa aktiivisesti harrastavat Esiintyvät -ryhmän nuorista artisteista malliksi valikoitui Sohvi Silius. Lähdin liikkeelle tolppa-asun suunnittelussa haastatteleamalla Siliusta saaden tietoa lajin haasteellisuudesta ja vaativuudesta vaatteille, jotta osaisin mahdollisimman hyvin huomioida ongelmakohdat asua suunnitellessa ja kaavoittaessani.

Kuva 9. Sohvi Silius Lippu -asennossa tolpassa, joulushowssa Poksi (Wanvik 2014).

4.2 Haastattelu Sohvi Silius

Sohvi Silius on yksi Sorin Sirkuksella toimivan esiintyvät -ryhmän jäsen. Tällä kaudella hän on myös mukana Suomen Nuorisosirkusliiton toiminnassa hallituksen varajäsenenä.

Tolppasta lajina Silius kertoo seuraavaa:

”Olen harrastanut sirkusta nyt 11 vuotta ja päälajiani tolppaa 7 vuotta. Esiintyvässä ryhmässä olen ollut mukana vuodesta 2013, eli takana on neljä Joulushow'ta. Tavalliseen viikkooni kuuluu 12 tuntia treenausta sirkuksella, joista kolme tuntia treenaan tolppaa. Laji ei ole kaikista kevyin: pelkästään ylös kiipeäminen vaatii voimaa, ja alaspäin tullaan usein tiputtautumalla kovalla vauhdilla. Ulkopuoliselle meno voi näyttää hurjalta (kuten monessa muussakin sirkuslajissa), mutta vuosien treenauksen jälkeen katonrajaan kiipeäminen ei tunnu enään pelottavalta. Toisinaan olen harmitellut lajivalintaani sen aiheuttaman fyysisen rasituksen takia: erityisesti esityskauden aikana kroppa on kovilla. Toisaalta tolpan tekeminen tarjoaa elämyksiä, joita monessa muussa lajissa ei ole mahdollista kokea. Esiintyjänä parasta on kuulla kohahdus yleisöstä, kun tiputtautuu alas tolppasta ja ottaa kiinni viime hetkellä ennen lattiaa.”

Näin Silius kuvailee vaatteita: ”Treenaan itse farkuilla, hupparilla ja ihonmyötäisellä topilla, ja kengät tietysti jalassa. Löysä huppari ei ole kaikista paras tolpan tekemiseen, koska se jää helposti kiinni. Esiintymisvaatteilla on aina helpointa tehdä, kun ne ovat ihon myötäiset, mutta tarpeeksi paksut, suojaen ihoa hiertymiltä. Kestäviä farkkuja on ollut välillä hankala löytää: monet on mennyt rikki muutaman treenin jälkeen. Jos kangas ei ole ollut hyvää, niin ne on usein mennyt rikki takareidestä aivan keskeltä. Ulkoreiden sivusaumat ovat myös koetuksella. Hyvästä materiaalista tehdyt farkut taas on kestänyt parhaimmillaan muutaman vuoden. Se myös tekee omasta tekemisestä mukavampaa, kun on enemmän kangasta ihon ja tolpan välissä. Lähinnä housujen pitäisi joustaa sen verran, että voin tehdä spagaatin.”

”Yläosassa eniten kulumaa tulee keskelle eteen, lantion ja vyötärön alueelle. Minulla vaatteisiin kohdistuva rasitus painottuu tempuista johtuen enemmän vasemmalle puolelle. Sen lisäksi myös vasemman käden hauiksen ja ojentajan alue kuluu tiputuksissa. Viime vuonna vasemman käden hiha meinasi lähteä olkapään saumoista irti ja itselle on mukavampi tehdä, jos hauiksen alueen kangas on suhteellisen vahvaa, että iho ei pala. Hihojen on hyvä olla pitkät, mutta ei liian pitkät. Ideaalipituus on ehkä viisi kuudesosaa.” Näin Sohvi Silius kuvaili vaatteiden ongelmakohtia.

Kuva 10. Siliuksen treenausvaatteita, kulutuksella altistuneet kohdat helposti havaittavissa (Arat 2017).

Kuva 11. Siliuksen treenaushupparin hiha (Arat 2017).

Kuva 12. Hupparin repeämiä (Arat 2017).

Kuva 13. Siliuksen treenaushousujen sivusauma (Arat 2017).

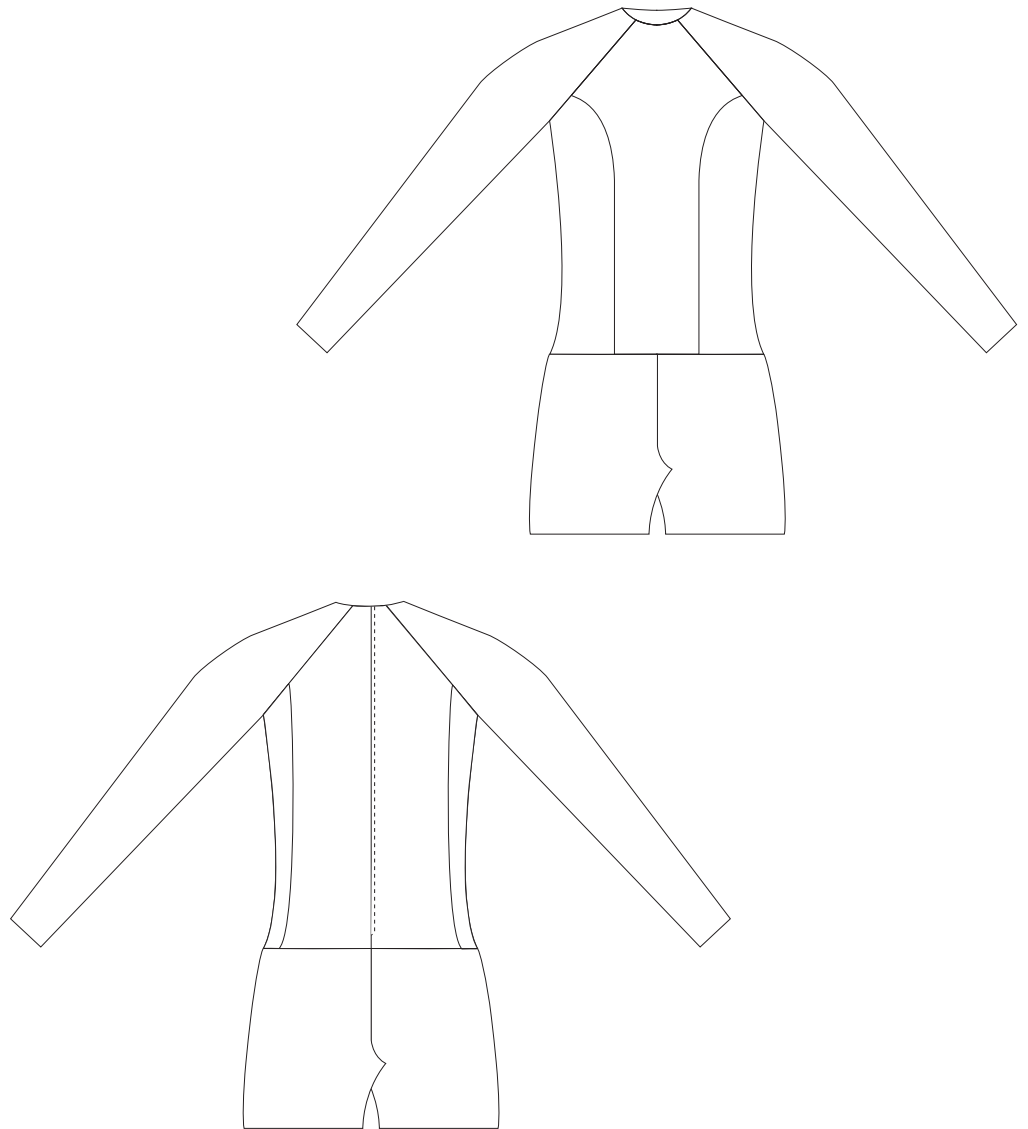
4.3 Suunnittelu ja kaavoitus

Sohvi Siliuksen kanssa käytyjen keskustelujen perusteella lähdin suunnittelemaan tolppa-asua ja ensisijaisesti laadukkaita tolppahousuja. Vaikka vain housut kuuluivat oman muotoiluprojektin sisältöön, oli alusta saakka kuitenkin selvää, että valmistaisin myös housuihin sopivan yläosan, sillä molemmat kuuluvat kiinteästi lajiin sekä kiinnostuksen kohteisiini, joten tahdoin kehittää molempia.

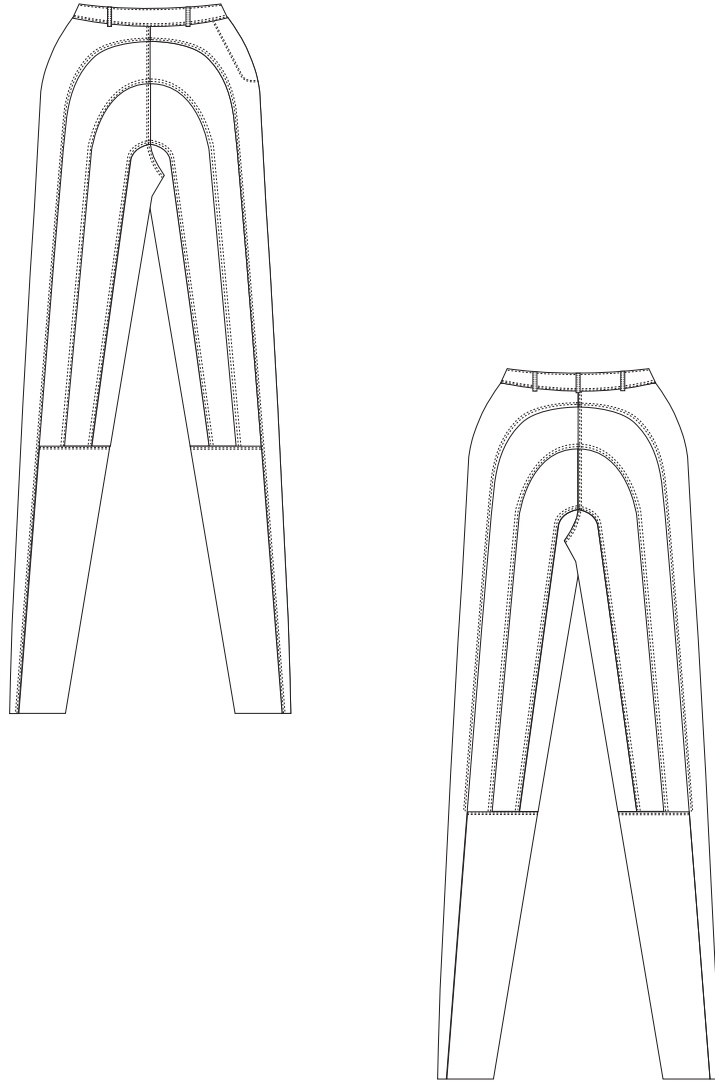
Haastattelun lisäksi kävimme läpi hänen käyttämänsä treenivaatteet, joista sain ensikäden tietoa mitkä kohdat ylä- ja alaosassa joutuvat tempuja tehtäessä koetukselle. Tutkin myös Sohvin aiempien vuosien esiintymisasuja, joita hän on käyttänyt Sorin Sirkuksen Joulushow -esityksissä. Käytetyistä puvuista näki hyvin kulutukselle alttiit kohdat ja korjaukset sekä ovatko korjaukset pitäneet, vai onko vaurio uusiutunut. Ongelmakohtiksi muodostuivat housun haara- sekä sivusauma. Housuissa vetoketjun ollessa keskellä edessä, housu repeää haaraa kohti. Päätin siis poistaa kuosittelemalla sisä- ja sivusaumat sekä siirtää vetoketjuhalkion sivun muotolaskosvaraan. Yläosassa kuositteletin sivusauman pois ja valitsin hihamalliksi raglan, sillä Sohvin kertomuksen mukaan hihan pyöriö on aiemmillä esityskausilla joutunut kovalle rasitukselle ja ollut irtoamisen kynnyksellä. Tämä näkyi myös vuoden 2014 joulushown tolppa-asusta. Vahvistin Sohvin kertoman perusteella tuplakankaalla vasemman sivukappaleen sekä vasemman hihan hauksen kohdalta. Yläosan liitin shortsiosaan ja näin ollen yläosasta muodostuisi body. Bodyna yläosa pysyy kaikissa tempuissa housussa vaikka asento muuttuu. Mitoitukseltaan tein housuista ja yläosasta tiukan. Yläosan tein miinusväljyyksillä ja housut nollan väljyydellä.

Kuva 14. Housujen kaavoitusta ja kuosittelemista.

Kuva 15. Tasokuva tolppabodysta.

Kuva 16. Tasokuva tolppahousuista

4.4 Lopputulos

Oman muotoiluprojektin tuloksena syntyi toimivat lajikohtaiset housut. Sorin Sirkuksella järjestämässäni valokuvauksessa Sohvi Silius pääsi testaamaan housuja sekä koko asua välineellä. Silius suoritti temppuja joita kuuluu hänen normaaliin harjoittelurutiiniinsa. Valokuvauspäivän testauksien jälkeen Siliuksella oli hyvä tunne housuista: ne olivat riittävän napakat, laadukasta napakkaa kangasta ja toimivat kaikin puolin tolppaa tehdessä. Sovimme, että Silius ottaa housut todelliseen koekäyttöön kesästä alkaen jolloin näemme miten ne todellisuudessa käyttäytyvät kovassa kulutuksessa. Näin ollen saan lisätietoa niiden toimivuudesta ja mahdollisista lisäkehitystä vaativista kohdista.

Toimivien housujen ja yläosan lisäksi asusta syntyivät kaavat sekä tasokuvat tulevaa opasta varten. Laatimalla työohjeet, leikkuusuunnitelman sekä materiaalivinkit, toimii tolppa-asu hyvin aukeamana oppaassa.

Kuva 17. Sohvi Siliuksen päällä tolppaan suunniteltu asukokonaisuus (Arat 2017).

Kuva 18. Tolppahousut (Arat 2017).

Kuva 19. Sohvi Silius tolpassa, yllään tolppa-asu (Arat 2017).

Kuva 20. Silius tolpassa (Arat 2017).

5 TULOKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli taustoittaa sirkusaiheista kaavaopaskirjaa hankkimalla tietoa nuorisosirkusten puvustamisesta tällä hetkellä ja koh-teista joihin he kaipaavat apua. Tiedonhankinta alkoi etsimällä sirkusai-heista kirjallisuutta. Nopeasti sain kuitenkin todeta, ettei alaan liittyvään kirjallisuutta löydy kuten jo hieman aavistelin ennen työhön ryhtymistä. Isoon osaan nousivat siis haastattelut sekä oman työkokemuksen hyödyn-täminen tiedonlähteenä. Oppaan ajatusta näkyväksi tekemään otin opin-näytteen osaksi casen tolppa-asusta, jonka toteutin omassa muotoilupro-jektissani. Halusin tämän casen avulla näyttää esimerkin omaisesti, millai-sia kaavoituksellisia ratkaisuja tulevaan opaskirjaan voisi mahdollisesti tulla.

Alun tavoitteissani listasin yhdeksi päämääräksi löytää ne nuorisosirkusten harjoituttamat lajit, joissa avulle on tarvetta. Tähän en löytänyt suora-naista vastausta saamistani haastatteluista. Mahdollisesti syynä on se ettei osalla haastateltavista ole vaatetusalan kokemusta tai läheistä kontaktia itse puvustamiseen, joten tietoa haasteellisista lajeista on vähän mitä tulee lajin suhteesta vaatetukseen. Tässä on siis yksi alue josta vielä ennen var-sinaisen oppaan alulle panemista on tutkittava syvällisemmin. Toki itsel-täni löytyy jo varsin kattava näkemys omasta mielestäni tarpeellisista vaa-tekappaleista ja niiden kaavoista opasta varten, mutta haluan vielä laajen-taa sitä useamman nuorisosirkuksen tarpeiden kartoituksella.

Malliaukeamalla tein näkyväksi oppaan mahdollista visuaalista ilmettä sekä ohjeistuksia. Aukeamat toimivat pohjana tuleville variaatioille ja ko-keiluille, mitä tulee kaavaohjeiden ja kuvituksen suhteen.

6 POHDINTA

Olen opinnoissa pyrkinyt sirkuspainotteiseen lähestymistapaan opintojen alkumetreiltä lähtien, joten maailma on minulle varsin tuttu. Silti tuntuu, että ajatus oppaan luomisesta tuli mieleeni harmittavan myöhään, sillä oli-sin voinut jo opintojen aikana pohjustaa opasajattelua vieläkin syvällisem-min. Huomasin myös opinnäytetyöprosessin aikana, että opas selkeästi kiinnostaa minua. Jatkovasti mieleeni tuli uusia ja toinen toistaan kiinnos-tavampi ajatuksia ja kysymyksiä liittyen oppaaseen ja sirkusten tapoihin toimia. Aika kun on rajallista, näin jälkikäteen toivoisin aloittaneeni opin-näytteen tekemisen jo aiemmin, sillä tiedonjanon ruokkimiseen olisin tar-vinnut vieläkin enemmän nuorisosirkusten edustajien haastatteluja. Haastatteluja tekisin tällä kerryttämälläni kokemuksella aina mahdolli-suuksien mukaan suullisesti, sillä keskustelutilanteessa on helpompi esit-tää heti lisäkysymyksiä kun sellaisia mieleen tulee.

Mielestäni sain opinnäytetyön puitteissa luotua hyvän pohjan tulevalle oppaalle, vaikka vielä selvitettäviä asioita löytyy ja haasteita ratkottavaksi. Toivonkin, että tämä on alku tulevalle oppaalle ja asiat alkavat kehittyä konkreettiseen suuntaan tulevien vuosien kuluessa. Opinnäytetyössä aikataulutukset koitui suurimmaksi ongelmaksi ja työn ohessa kirjoittaminen oli aika ajoin varsin haasteellista. Haastattelukysymyksissä, jotka lähetin sähköisesti, olisi pitänyt ajatella vielä tarkemmin, millaista tietoa haluan saada ja sisällyttää jokaiseen kysymykseen ongelma johon etsin vastausta. Sain muutamia kysymyksiä liian yksioikoisia vastauksia, sillä kysymyksen asetelu oli hieman epätarkka.

Oppaan konkreettiseksi tekemisessä seuraava askel on lisätiedon keruu, sekä asioiden näkyväksi tekeminen. Kaavamallien päättäminen, mitta-
taulukoiden luonti, itse kaavoitus, kuvittajan löytäminen ja tietysti tärkeimpänä itse rahoitus.

LÄHTEET

Kuopion Sirkus (2017). Etusivu. Haettu 14.4.2017 osoitteesta <http://kuopionsirkus.com/>

Saramäki, R., Palmu, J., Piippo, K. (2006) *Joka tyyppin kaavakirja*. Helsinki: Werner Söderström osakeyhtiö

Saramäki, R., Palmu, J., Piippo, K. (2010) *Joka tyyppin kaavakirja II*. Helsinki: Werner Söderström osakeyhtiö

Sorin Sirkus (2017). Etusivu. Haettu 22.4.2017 osoitteesta <http://www.sorinsirkus.fi/>

Sorin Sirkus (2017). Opetussuunnitelma. Haettu 22.4.2017 osoitteesta <http://www.sorinsirkus.fi/sirkuskoulu/opetussuunnitelma/>

Sorin Sirkus (2017). Sorin Sirkus. Haettu 19.4.2017 osoitteesta <http://www.sorinsirkus.fi/>

Suomen nuorisosirkusliitto (2017). Etusivu. Haettu 5.4.2017 osoitteesta <http://snsl.fi/>

Suomen nuorisosirkusliitto (2017). Jäsentyhteisöt. Haettu 5.4.2017 osoitteesta <http://snsl.fi/snsl/jasentyhteisot/#.WPyyBMklGRs>

Haastattelut

Klemetilä Kitte. 2017. Pukusuunnittelija. Sorin Sirkus. Haastattelu 16.2.2017 suullisesti.

Silius Sohvi. 2017. Sirkusharrastaja. Sorin Sirkus. Haastattelu keväällä 2017, suullisesta ja sähköpostilla.

Tengvall-Matero Emilia. 2017. Toiminnanjohtaja. Kuopion Sirkus. Haastattelu 4.4.2017 sähköpostitse.

Tuomi Mirja. 2017. Sirkustaiteenohjaaja. Hakasirkus. Haastattelu 7.3.2017 sähköpostitse.

Ylikorva Mette. 2017. Lapin läänintaiteilija. Haastattelu 8.2.2017 puhelimitse.

KUVALÄHTEET

Kuva 1. Lepola, S. (2017). Viitekehys.

Kuva 2. Wanvik, K. (2014). Nuoratytöt joulushowssa Poksi. Haettu 23.4.2017 osoitteesta <http://www.sorinsirkus.fi/wordpress/wp-content/uploads/2014/11/Nuora-Viivi-Anniina-POKSI.jpg>

Kuva 3. Wanvik, K. (2014). Contorsionisti Kalle Pikkuharju joulushowssa Enigma. Haettu 23.4.2017 osoitteesta <http://www.sorinsirkus.fi/4853-2/>

Kuva 4. Sorin Sirkus. (2016). Sorin Sirkuksen oppilaiden sukupuolijakauma. Sorin Sirkuksen toimintakertomus 2016. Sähköpostiliite 18.4.2017. Piia Karkkola, tuottaja Sorin Sirkus.

Kuva 5. Lepola, S. (2017). Mallinnus oppaan lajikohtaisesta aloitussivusta.

Kuva 6. Lepola, S. (2017). Malliaukeaman ensimmäinen sivu, jossa esitellään asu.

Kuva 7. Lepola, S. (2017). Malliaukeaman toinen sivu, jossa kerrotaan asun toteuttamisesta.

Kuva 8. Lepola, S. (2017). Oman muotoiluprojektin viitekehys.

Kuva 9. Wanvik, K. (2014). Sohvi Silius Lippu -asennossa tolpassa, joulushowssa Poksi. Haettu 14.4.2017 osoitteesta <http://www.sorinsirkus.fi/wordpress/wp-content/uploads/2014/11/Tolppa-Sohvi-POKSI.jpg>

Kuva 10. Arat, A. (2017). Siliuksen treenausvaatteita, kulutuksella altistuneet kohdat helposti havaittavissa. Saatu sähköpostitse 29.3.2017

Kuva 11. Arat, A. (2017). Siliuksen treenaushupparin hiha. Saatu sähköpostitse 29.3.2017.

Kuva 12. Arat, A. (2017). Hupparin repeämiä. Saatu sähköpostitse 29.3.2017.

Kuva 13. Arat, A. (2017). Siliuksen treenaushousujen sivusauma. Saatu sähköpostitse 29.3.2017.

Kuva 14. Lepola, S. (2017). Housujen kaavoitusta ja kuositelua.

Kuva 15. Lepola, S. (2017). Tasokuva tolppabodysta.

Kuva 16. Lepola, S. (2017). Tasokuva tolppahousuista.

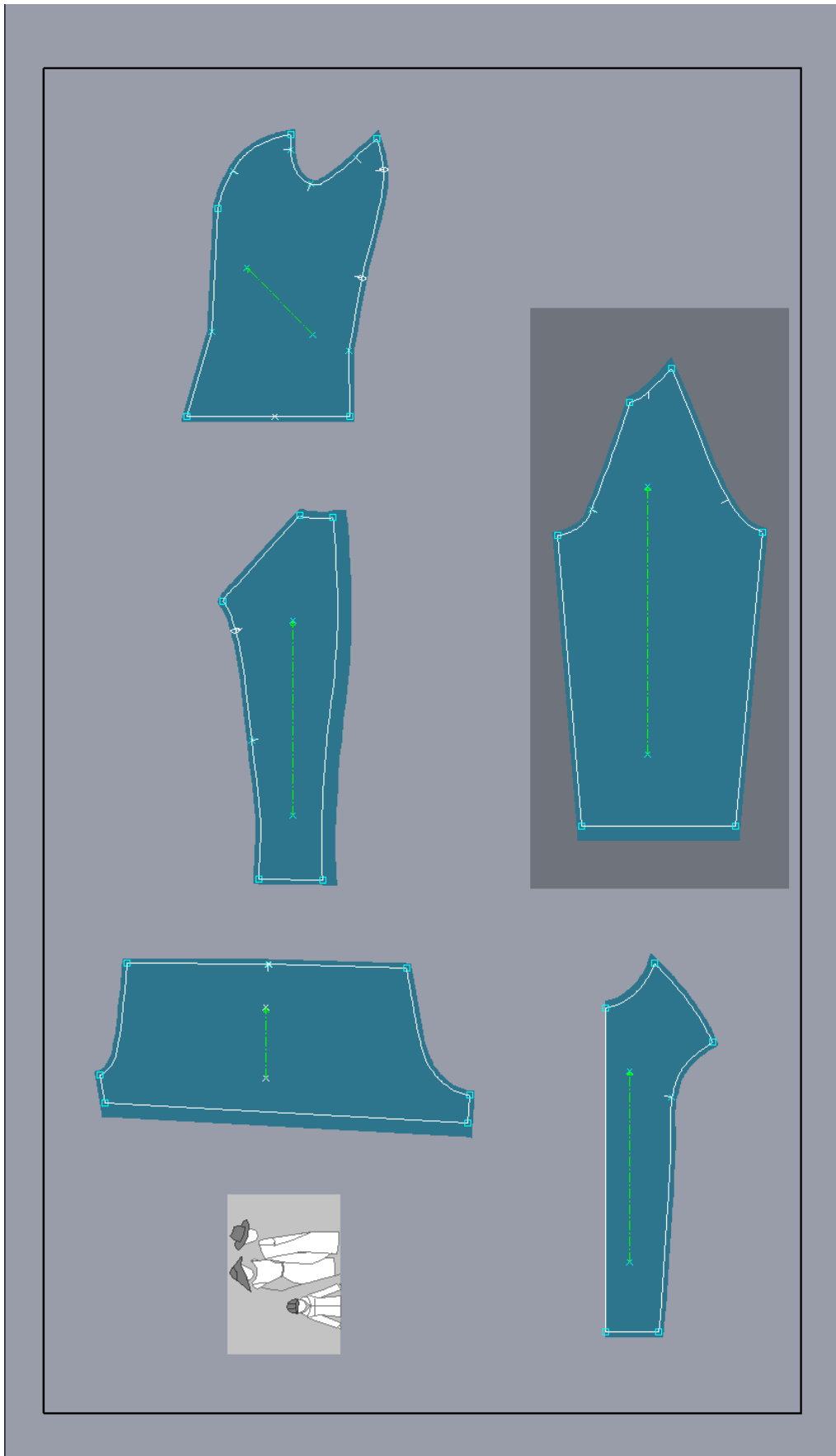
Kuva 17. Arat, A. (2017). Sohvi Siliuksen päällä tolppaan suunniteltu asukokonaisuus. Saatu sähköpostitse 23.3.2017.

Kuva 18. Arat, A. (2017). Tolppahousut. Saatu sähköpostitse 23.3.2017.

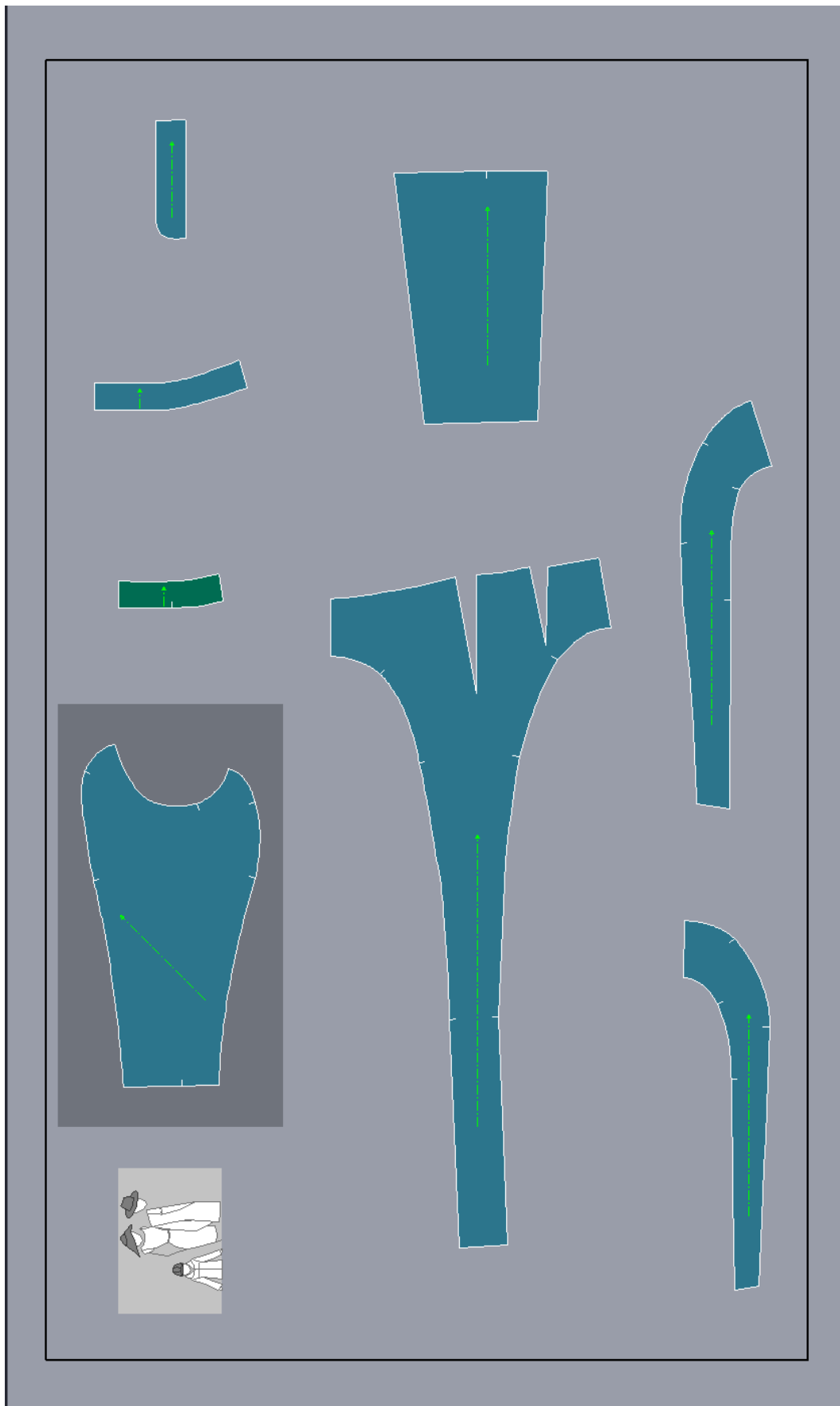
Kuva 19. Arat, A. (2017). Sohvi Silius tolpassa, yllään tolppa-asu. Saatu sähköpostitse 23.3.2017.

Kuva 20. Arat, A. (2017). Silius tolpassa. Saatu sähköpostitse 23.3.2017.

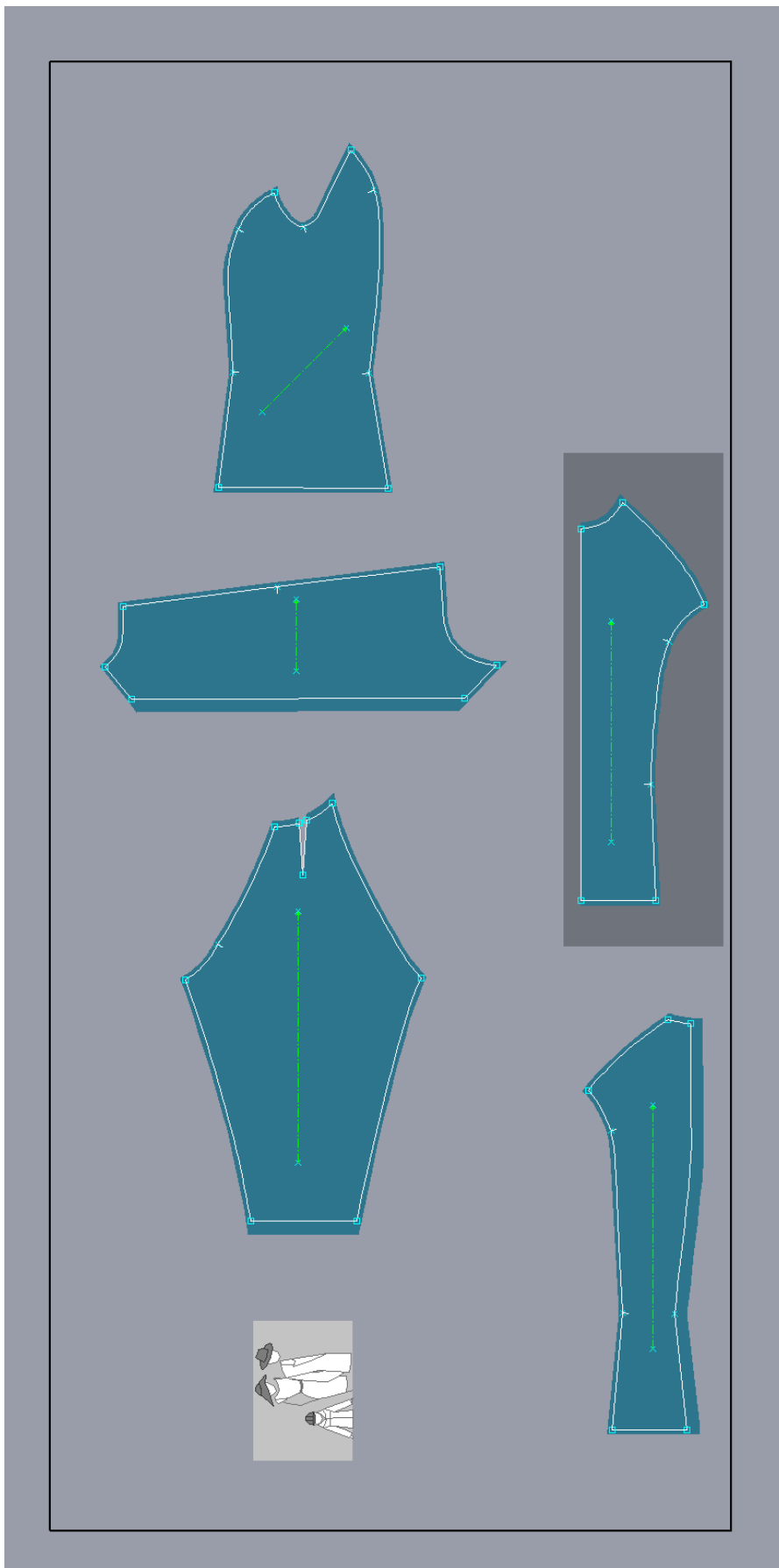
Liite 1 Kaavat Chinese Pole –tytöille.

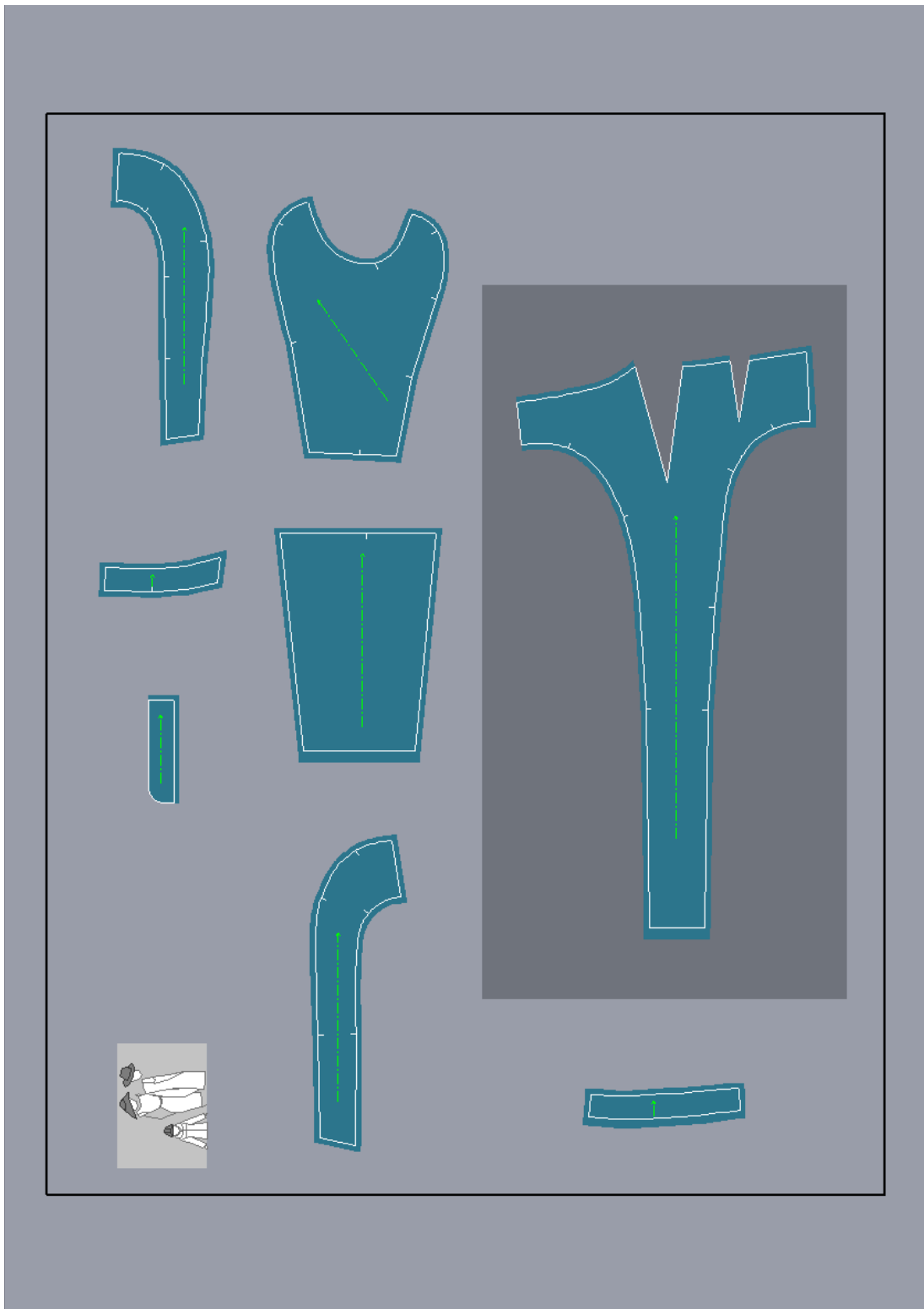
Liite 2 Kaavat Chinese Pole –tytöille.

Liite 3 Kaavat Chinese Pole –pojille.

Liite 4 Kaavat Chinese Pole –pojille.

Liite 5 Haastattelukysymykset Hakasirkus ja Kuopion Sirkus.

Muotoilu, Opinnäytetyö

kevät 2017

Suvi-Tuulia Lepola

Kertoisitteko sirkuksenne toiminnasta?

- Harrastajien ikäjakauma
- Harjoitusten määrä/vko
- Henkilökunta
- Mitä lajeja teillä voi harrastaa
- Minkä ikäisenä harrastus yleensä aloitetaan
- Onko teillä tekniikkaharjoittelun lisäksi tanssia/ilmaisua

Onko teillä esitystoimintaa? Jos niin kuinka usein ja missä laajuudessa (montako lasta esiintyy/per näytös?)

Miten esitysten aihe ja käsikirjoitus tuotetaan?

Onko esityksissä puvustusta, jos miten se on toteutettu aiemmin?

Kuka on yleensä vetovastuussa puvustuksesta? Onko henkilöllä vaatetusalan kokemusta?

Jos valmistatte asuja itse, millaisia kaavoja käytätte ja mistä ne hankitte?

Miten puvustus prosessina etenee teillä suunnitelmasta valmiiksi kokonaisuudeksi?

Saavatko lapset itse saavat vaikuttaa lopputulokseen?

Kuinka paljon pukuja on hankittu valmiina ja miten paljon valmistettu uutena?

Millaista apua kaipaisitte puvustukseen?

Mikä puvustamisessa on ollut ongelmallista/haastavaa?

Onko puvustukseen ollut käytettävissä kuinka iso budjetti?

Kuinka tärkeänä sirkuksenne pitää puvustusta, osana lapsen kokemusta / visuaalista kokonaisuutta?

Liite 6 Haastattelukysymykset Kitte Klemetilä.

Hei Kitte!

Ohessa miettimäni haastattelukysymykset, jotka toimivat runkona haastattelulle. Toivon, että haastattelutilanne johdattaa meitä enemmän avoimen haastattelun pariin, eli keskustelu kuljettaisi uusille mielenkiintoisille poluille.

- Miten päädyit pukusuunnittelija opintojesi jälkeen sirkuksen pariin?
- Suorititko sirkusvaatetuksentutkinnon, jos minkä oppilaitoksen kautta?
- Mitä asioita opit sirkuksesta opiskeluaikana, mitkä asiat tuntuivat vaikeilta?
- Olit Mette Ylikorvan apuna (harjoittelijana?) showssa (jonka nimi oli?), mikä on päällimmäisenä jäänyt mieleen prosessista?
- Metellä ei ollut vaatetusalan tutkintoa, miltä sinun silmäsi näytti sirkuksessa vastaan tulleiden haasteiden ratkaiseminen ihmiselle, jolla ei ollut alan tutkintoa? Mikä oli haastavaa, mikä helppoa?
- Miten sirkuksen puvustamiseen pääsee parhaiten sisälle? (haastattelut harrastajan kanssa, reenien seuraaminen, mikä?)
- Mitkä ovat haastavimmat lajit puvustaa mielestäsi?
- Materiaalit ja kaava kulkevat käsikädessä, onko sinulla nyrkkisääntöjä joita noudatat liittyen niihin? (esim. Tietyt lajit?)
- Mitkä ovat yleisimmät virheet joita voi tehdä sirkuksen puvustamisessa?
- Työ opettaa tekijäänsä, mistä epäonnistumisista on tullut uusia ideoita uuteen parempaan toteutukseen tai materiaalivalintoihin?
- Mikä sinua kiinnostaa sirkuksen puvustamisessa?
- Pienillä sirkuksilla ei ole käytettävissä samaa budjettia kuin Sorin Sirkuksella tänä päivänä, millaisella budjetilla sorilla tehtiin alkuaikoina? Mitä haasteita näet kierrätyksen ja sirkuksen yhdistämisessä?
- Millaista apua olisit kaivannut alkuaikoina, ohjeistusta?